

Teodoras Blinstrubas
7243 So. Albany Ave.,
Chicago, Ill. 60629

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LXII

Gegužė - May 12, 1977

Nr. 19

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

NE IŠ TOS OPEROS...

LIETUVOS SIENOS — KALBANT APIE HELSINKI

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Per ALTos pirmininko dr. K. Bobelio pranešimą Chicagoje, apie kurį jau buvo rašyta pereinam Dirvos Nr., buvo išdalintas jo pareiškimo Washingtono Komisijai (on Security and Cooperation in Europe) tekstas, prie kurio pridėtas ir atsakymas. Kaip paprastai, toks periodas buvo išnaudotas ne tiek klausimams apie pranešimą, kuris lietuvių būsima Belgrado konferencija Helsinkio Akto principų įgyvendinimo aptarimams, kiek pačių klausytojų pareiškimams. Vienas iš jų 'prisikabino' prie žemėlapių. Kam, girdi, ant Rytų Prūsijos užrašyta 'Germany'. Toji teritorija turėtų priklausyti mums, bet štai patys ją atiduodame!

Gal toks pareiškimas būtų suprantamas ir reikalingas 1919 metais, dalinant kaimynams kaizerio Vokietiją. Tada Lietuvai buvo priskirtas tik Klaipėdos kraštas, kurį dar reikėjo atsiimti ginklu, daugiausiai priešinant vietos žandarams. Dabar — beveik po šešiasdešimt metų — situacija yra radikaliai pasikeitusi.

Visų pirma Rytų Prūsijoje dabar gyvena rusai, kurių priskirimas Lietuvai tik padidintų rusų procentą Lietuvoje. Tai tik palengvintų surusėjimo procesą, kurio bijomės ir dėl kurio protestuojame. Dėl tų pačių

sumetimų galima būtų abejoti ir tikslingumu įtraukimo ir dalies dabartinės Gudijos teritorijos.

Antra, ir svarbiausia, dabar reikalas sukasi ne apie sienas, bet apie žmonių teises, kurias pripažino ir davė naujo akstino jų reikalauti Helsinkio aktas. Jei jų reikalaujama sau, negalime jas paneigti dabartiniams ar išvartiesiems Rytų Prūsijos gyventojams.

Šiuo metu kalba eina ne apie pasaulio pertvarkymą, bet daugiau tik apie taisyklių nustatymą, kaip Europos tautos ir valstybės turėtų tvarkytis. Apie tai, kad žmonės, kur jie negyventų, kaip Helsinkio Akte konstatuota, galėtų nustatyti 'savo vidaus ir užsienio politinį statusą'. Faktas, kad šiuo metu nėra daug vilties, kad sovietai staiga pradėtų laikytis Helsinkio Akto nuostatų, neturėtų įtaigoti, kad staiga reikėtų užtraukti visai kitokią, daugiau nacionalistinę melodiją apie priešistorines sienas. Tam dar gali pasitaikyti kitų progų.

Taip galvojant, melodija ne iš tos operos gali būti palaikyta ir ALTos Helsinkio Akto interpretacija. Girdi, Sovietų Sąjunga neteisėtai prisijungusi Lietuvai, Latvijai ir Estijai neturi teisės laikyti jas savo teritorija, kuriai, tuo atveju, netaikintinas ir Helsinkio Aktas, bent ta dalis, kuri

Lietuvos nepaprastas pasiuntinys Amerikai Povilas Žadeikis (kairėje) su Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmuoju pirmininku adv. Antanu Oliu lietuvių kongreso metu Washingtone, D. C.

Jau 20 metų... kai mirė min. Povilas Žadeikis

Gegužės 11 d. sukako 20 metų nuo mirties mūsų pasiųstąjį kario ir diplo-

matą, ilgamečio Lietuvos Nepaprasto pasiuntinio ir įgalioto ministro Washingtone, kurį toms pareigoms paskyrė Prez. A. Smetona 1935 m. liepos 1 d.

Žemaitis nuo Varnių, ūkininko sūnus, šeimoje jauniausias iš septynių, Povilas gimė 1887 m. Baigęs Palangos progimnaziją 1903 m., jis įstojo Mintaujos gimnazijos 5 klasėn, kur tada lietuviai sudarė daugiau kaip pusę mokinių. Čia jis dalyvavo lietuvių gimnazistų slaptose kuopelėse, kuriose buvo studijuojama lietuvių kalba, literatūra, istorija ir geografija. Dar buvo spaudos draudimo laikmetis, kai turėti lietuvišką knygėlę jau buvo prasišalimas. Patys mokiniai žiūrėdavo į tas lituanistines studijas kaip į protestą prieš caro valdžią.

Mintaujos gimnaziją baigė 1907 m. ir ryžosi studijuoti. Išvykstant iš namų į Petrapilį, tėvas pasakė: "Jau yra aštuoni metai, kaip pradėjai Palangoj mo-

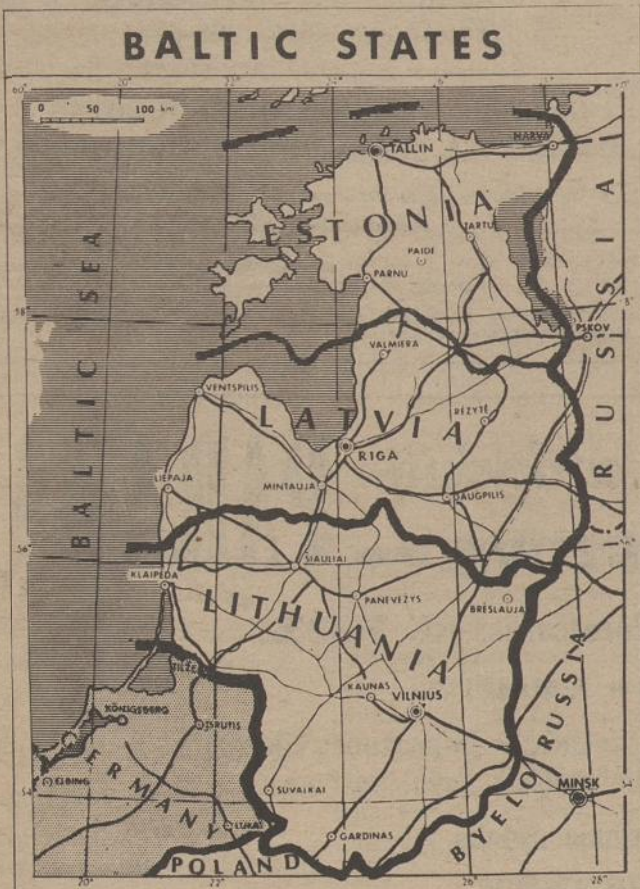
Dr. JONAS BALYS

kytis, buvai Mintaujoj, bet viso to negana, dabar sumanei baldytis į Peterburkė. Aš nesuprantu, kam dar tas 'navarsetas' tau reikalingas... nebent ant gubernatoriaus mokykumėis..." O motina užnėrė ant kaklo škaplierius, sakydama: "Pasižadėk man, kad ruskės nevesi." Jis pasižadėjo ir ištesėjo.

Petrapily studijavo organinę chemiją ir gavo pirmos klasės diplomą 1912 m. Studijuoti nebuvo lengva, iš namų ir vyriausio brolio kunigo duodamos pašalpos neužtekėjo, teko verstis pamokomis. Studentaudamas bendradarbiavo "Vilniaus žiniose", "Lietuvos žiniose" ir studentų "Aušrinėje". Vos baigęs mokslą, buvo pašauktas atlikti karinę prievolę, tarnavo Kaune ir Gardine. Pirmo Pasaulinio karo pradžioj buvo mobilizuotas ir pateko į Gvardijos lietuviškojo pulko atsarginį dalinį Petrapily. Kaip kuopos vadas, dalyvavo su Kaukazo šaulių brigada mū-

(Nukelta į 5 psl.)

ALT pristatytas žemėlapis.

ALT pristatytas žemėlapis.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Apžvalga*

Prezidentui Carteriui išvykus savaitei į Europą, verta ir mums kiek sustoti prie jos problemų. Visų pirma, kokia yra vienos silpniausių tos bendruomenės narių — Italijos būklė?

Kaip žinia, kraštą ir toliau valdo krikščionys demokratai iki... su tuo sutinka komunistai, nes vieni neturi daugumos seime. Aritmetiškai būtų galima koalicija su socialistais — PSI, bet toji partija ilgai buvusi koalicijoje su krikdemais, per paskutinius rinkimus smarkiai pralaimėjusi, nenori dėtis į koaliciją be komunistų dalyvavimo joje. Komunistai, kurie per 8 mėnesius toleravo vienų krikščionių demokratų vyriausybę, nepareikšdami jai nė karto nepasitikėjimo, dabar norėtų didesnio balso — 'istorinio kompromiso'. Kompartijos vadas Berlinquer jo dabar vėl reikalauja, nors kol kas dar vengia žodžio 'koalicija'. Berlinquer dabar norėtų "bendros akcijos programos."

Ką nors daryti ar ko nors reikalauti, jį verčia sunki krašto ūkinė būklė (inflacijos sparta pasiekė 22 nušimčius), nuo kurios kenčia daugiausiai tie rinkėjai, kurie balsavo už komunistus. Ypatingai komunistais yra nusivylę ką tik baigę gimnazijas, kurių visas 100,000 neturi darbo, bei studentai, kuriems, ir mokslus baigus, sunku susirasti apmokamą užsiėmimą. Tai privedė prie tokio paradokso, kad net Bolognos mieste, kurį jau seniai valdo komunistinė savivaldybė, ji turėjo pasiųsti policiją numalšinti studentų riaušes, per kurias žuvo vienas studentas, o policija turėjo šauktis tankų talkos. Buvo atsitikimų, kad komunistų profeso-

riams neleista skaityti paskaitų ne iš dešinės, bet iš... kairės pusės.

Kompartija po to pradėjo 'savęs kritiką' ir priėjo išvados, kad ji turinti reikalauti didesnio balso vyriausybėje.

Iš kitos pusės ministeris pirmininkas Andreotti aiškina komunistams, kad jis negali jiems per daug nusileisti, nes tuo atveju neteks savo paties partijos dešiniojo sparno paramos. Draugams ir priešams Andreotti aiškina: "Mes esam ant peilio ašmens, galiu eiti tik trumpais žingsniais."

Šiuo metu Italijos komunistams labai rūpi pasirodyti amerikiečiams kaip "demokratinė pajėga". Per eitą savaitę su Vakarų Europos ūkinės bendruomenės atstovais Amerikoje viešojo ir du Italijos kompartijos nariai — seimo atstovai. Kai jie New Yorke susitiko su Amerikos didžiųjų bankų atstovais, kompartijos organas L'Unita apie tai pranešė pirmam puslapyje.

★

Kalbant apie tautinį atbūdimą... Kaip žinia, Belgiją sudaro dvi tautos: valonai, kurie kalba prancūziškai ir flamai, kurių kalba atrodė esanti pasmerkta užmiršimui. Bet kokį toną duoda sluoksniai nuo Belgijos įkūrimo 1830 metais kalbėjo tik prancūziškai. Flamų tautinis atbūdimas sutapo su Prancūzijos pralaimėjimu Vokietijai 1871 m. Pirmajam pasauliniams kare flamai sudarė Belgijos kariuomenės 90% eilinių, bet karininkų milžinišką daugumą sudarė valonai. Antrojo karo metu daug flamų su simpatija žiūrėjo į vokiečius, 200 jų vėliau buvo sušaudyti už bendravimą su priešu!

Po karo tačiau flamų Belgijos dalis greičiau atkuto negu valonų. Iki tol daugiausia žemės ūkiu besiverčią flamai dabar pradėjo kurti naujos pramonės šakos. Iš balandžio mėnesio rinkimų laimėtoju išėjo flamų krikščionių liaudies partija, kurio vadas Leo Tindeman jau prieš juos buvo

Prezidentas Jimmy Carter sveikinas su Vokietijos kancelieriu Helmut Schmidt Londone įvykusioje vyriausybių galvų konferencijoje.

premjeru. Tindemanas dabar svajoja apie didžiąją koaliciją su Valonijoje stipresnės socialistų ir liberalų partijom. Ji reikalinga ūkiui sutvarkyti ir Belgiją paversti federacija iš Valonijos, Flamanijos ir sostinės Briuselio. Kaip blogai Belgijai dabar einasi, galima spręsti iš fakto, kad Tindemanas iš Briuselio Prekybos Rūmų gavo aukso medalį, kuris iš tikro neturėjo nė vieno gramo aukso, tik spalvą ir vardą.

★

Trečiadienio vakare Richardas M. Nixonas vėl apšaukė daugumos amerikiečių namus per televiziją ir sukėlė būkštavimus, kad, ko gero, grįžta į politinį gyvenimą. Savo pasikalbėjime su David Frost, buvęs prezidentas bandė įrodyti, kad pakliuvo į nepakenčiamą padėtį, privedusią prie būtino atsistatydinimo dėl savo geros širdies. Toji liepusi padėti į bėdą pakliūvusiems pareigūnams, nors, protu vadovaujantis, juos reikėjo nuo pirmos dienos palikti savo likimui. Nixono priešai, žinoma, ir toliau gali teigti, kad jis tuo pačiu daugiausiai norėjęs padėti sau. Kiekvienu atveju tai privedė prie bandymo sutrukdyti teisingumo eigą. Nixonas aiškinosi to faktinai nenorėjęs ir tuo pačiu nedaręs kriminalinio nusikaltimo, kas vargiai įtikintų kokį teisumą. Geriausia išpūdį paliko paskutinis trans-

skelbiant prieš tai neskelbtos juostelių ir paties interviu ištraukas, kas išprovokavo "cover stories" Time ir Newsweek'e. Juk prieš tai nė vienas televizijos tinklas nenorėjo Nixono interviu.

★

Užsiminus teisinės problemas... Nuo Napoleono laikų partizanai t. y. neuniformuoti kariai, kurie nuododą esą civiliai gyventojai, būdavo sušaudomi. Jiems nebuvo duodamos Ženevos konvencijos numatytos teisės uniformotiems belaisviams. Guerilla — ispaniškai 'mažasis karas' — neturėjo jokios vietos tarptautinėje teisėje. Dabar tačiau Ženevoje posėdžiaujančios konferencijos komisija nutarė pasiūlyti pilnai priimti nuostatą, kuriuo ir ginkluotiems partizanams pripažįstamos karių teisės — ką jie turi padaryti, kad gautų tą statusą, yra tik viešai nešioti savo ginklus. Iš tokio nuostato išėitų — komentuoja SUEDEUTSCHE ZEITUNG — kad ir neseniai užmušę Vak. Vokietijos vyr. prokurorą teroristai suimti — turėtų būti laikomi 'karo belaisviais' su visom privilegijom, nes visi liudininkai matė, kad jie prieš nužudami savo rankose turėjo ginklus!

1977 EKSORSIJOS Į LIETUVĄ iš BOSTONO, CHICAGOS, NEW YORKO

DAR YRA VIETŲ ŠIOSE GRUPĖSE:

Vienos savaitės: Rugsėjo 21 — \$838.00
Rugsėjo 28 — \$838.00

Dviejų savaitių:

Gegužės 25 — \$1045.00 Rugpjūčio 10 — \$1195.00
Birželio 15 — \$1158.00 Rugsėjo 7 — \$1158.00
Liepos 13 — \$1195.00 Gruodžio 21 — \$999.00
Liepos 27 — \$1195.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ KITŲ MIESTŲ su papildomu mokėšiu.

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE

393 West Broadway, P. O. Box 116
South Boston, Mass. 02127
Telefonas: (617) 268-8764

Savininkė: ALDONA ADOMONIENĖ

GRUPĖSE VIETŲ SKAIČIUS RIBOTAS —
PATARTINA REGISTRUOTIS KUO ANKSČIAU.

Darbo valandos: Kasdien nuo 9-5, penktadieniais nuo 9-7.
Šeštadieniais uždaryta.

PRICES ARE NEW, based on double occupancy and are subject to changes and/or Government approval.
Norintiems atsikviesti giminės iš Lietuvos sutvarkome reikalingus išskaito dokumentus.

NE IŠ TOS OPEROS...

(Atkelta iš 1 psl.)

žinovų Berlyno Laisvojo Universiteto prof. Richard Loewenthal nūdienę tos ideologijos būklę taip trumpai konstatavo: 'im Osten erstart, im Westen gescheitert' — 'Rytuose sustingęs, Vakaruose pralaimėjęs. Prie to galėtumėm pridėti, kad faktas, jog iš užsienio jam niekas negrąšo, nepadedą, bet kenkia, nes verčia duoti daugiau laisvės...

Išsiviai tokioje situacijoje turėtų galvoti daugiau politiškai. Politika yra galimybių išnaudojimo menas. Jei taip, kodėl nepasinaudoti Helsinkio meliodijom? Gerai, kad tai suprato ALTA, kuri kaip Amerikos gyventojų organizacija nevaizduoja jokio Lietuvos valstybės tęstinumo.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMĄ** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Cia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscription per year \$13.00. Single copy 20 cents.

Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 20 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomene • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Spaudos laisvė, pareiga ir atsakomybė

Dr. jur. MARTYNAS KAVOLIS

SPAUDA – ŽMONIJOS VEIDRODIS

EMILIJA ČEKIENĖ

Sakoma, kad spauda yra žmonijos veidrodis. Ir tai yra ne paprastas veidrodis, nes ką jame rodome ir matome dabar tą patį matys ateinančios kartos ir po šimto metų. Iš dabartinės spaudos jie pažins kas ir kokie buvome mes. Jie spręs apie mūsų kultūros lygį. Jei šių žodžių prasmę daugiau įsigilintume, tai mūsų periodika būtų daug tobulesnė ir tai visai be didelių pastangų.

Mūsų spaudos, berods, aukščiausias tikslas išlikti lietuviams ir tokiais išlaikyti jaunąją kartą. Gerai pažįstame diktatūrinių kraštų spaudą, kurioj negali būti kalbos apie bet kokią spaudos etiką bei moralinę atsakomybę. Bet mes gyvename aukštos demokratijos krašte. Mes galime, ir tai lengvai prieinama, iš laisvo pasaulio spaudos savintis visa kas gera ir teigiama, juo labiau, kad nuolatos sielojamės, jog mūsų jaunimas nepaprastu tempu savinasi iš svetimos aplinkos įvairių neigiamybų.

Tačiau, į šių dienų mūsų spaudą įsigilinus, matome, kad taip nedaroma. Dedame pastangas galimai daugiau pritraukti jaunimo į lietuviybės išlaikymo darbą. Stengiamės savo spauda sudominti jį, raginame skaityti ir patiems rašyti. Betgi leidžiame jiems pastebėti mūsų spaudos, o kartu ir mūsų pačių trūkumus bei ydas. Nei laikraščiai, nei bendradarbiai sąmoningai to nevengia.

Prie tokių šių dienų mūsų spaudos ydų pažymėtina stoka etikos bei moralės. Daugiau ar mažiau tai pastebima kai kurioje periodikoje. Neišskiriant nei grynai katalikiškos, kurios kaip ir prievolė turėtų būti su šia negerove kovoti.

Be abejo tai turi įtakos svetima sensacijų pilna spauda, patraukianti žemesnio skonio skaitytojus ir tuo pačiu padidina gal skaitytojų bei prenumeratorių skaičių. Tai pinigų vertinimas aukščiau idealo. Iš dalies klystos ir partinės srovės, kurių atstovai charakterizuodami savo oponentus nesigaili aštresnių bei ne-

kultūrinių išsireiškimų. Ir keista, kai beskaitant randi Lietuvoj aukštus mokslus ėjusio intelektualo rašančio patriotinį ar šiaip kilnių idėjų straipsnį, tokių išsireiškimų kurių padorus kultūringas žmogus net ir klausydamas raudonuotų. Nejaugi nepakankamai turtin-gas mūsų kalbos žodingumas?

Kai kultūringu būdu spaudoje keliamos savųjų neigiamybės, tai yra nadinga, tai verčia susimąstyti ne tik patį liečiantįjį, bet ir kitus, kad išvengtų kaimyno daromų klaidų. Bet kai mūsų spauda pradeda atlikti asmeniškų sąskaitų suvedinėjimą, noras sukompromituoti visuomeninėse pareigose dirbantį asmenį, kai skelbia "pešty-nės profesionalų, besispiandėčių tulžimi ir vemiančių actu" de Gaulle žodžiais tariant, tai tokia spaudą stokoja inteligencijos, kultūringo stiliaus, atsakomybės jausmo ir nebeatlieka savo paskirties.

Mums rašo

VYRIAUSIO LIETUVOS
IŠLAISVINIMO
KOMITETO VALDYBAI

Aš esu nustebinta paskaičius Darbininke, gegužės 6 d. numery, Vliko Eltos pranešimą, kuris neatitinka tikrovei. Aš pati dalyvavau

Spauda būdavo vadinama idealiai didingu pasaulio galybės požymiu. Tą linkme vienas posakis net perdėdamas teigia: "Ką užrašysi plunksna ir paskelbsi spaudoj, to nebeiškirsi nė kirviu". Tačiau praktikoje spauda dažnai pasirodydavo josios menkystės reiškiniiais. Jai yra skirta aukšta socialinė pareiga — tarnauti josios pačios tautos ir visos žmonijos gerovei, bet ji dažnai pasirodo užgauliojimai, tuščia kritika, jai pavestos kompetencijos peržengimu ir socialinių pareigų nebojimu.

Spaudos laisvė neįmanoma be spaudos pareigos laisvo vykdymo ir be atsakomybės nešimo už rašytojo, redaktoriaus ir leidėjo pasireiškimus spaudoj. Kur jie nebevykdomi, ten žalojamas asmuo ir turtas ir tuo susidaro būtina, kad visuomenė savitarpiniu būdu

menėtame Vliko tarybos posėdyje ir pranešu, kad toks nutarimas nebuvo priimtas. Vliko Taryba tame posėdyje dėl okupanto vedamos propagandos išveivijoje nutarė pasisakyti visuomenei ir tam suredaguoti išrinko komisiją iš B. Bieliuko, V. Vaitekūno ir R. Žymantaitės, sekančiam posėdy gegužės mėn. 21 d. Iš V. Vaitekūno gavau susipažinimui jau paruoštą pranešimą visai neatitinkantį Eltos iš anksto pranešimui. Toks Vliko Eltos pranešimas įžeidžia visą Vliko Tarybą ir klaidina visuomenę, todėl prašau atšaukti.

Su pagarba

Regina Žymantaitė

Vliko Tarybos ir komisijos narė, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio atstovė Vlike.

Šis pranešimas buvo išsiuntinetas visiems lietuvių laikraščiams.

Iš Olio kalbų

Niekas iš mūsų nėra pranašas, bet pasaulio įvykiai duoda pagrindo tikėti, kad kiekvienais metais arčiau einame į būsimos laisvosios Lietuvos dienas. Būtų per daug nerimta manyti, kad Lietuvos laisvinimo byloje galėtų vieni Amerikos lietuviai atlikti kokį lemtingą vaidmenį. Bet tatau jokių būdu nereikia, kad mes Lietuvos ateities klausimu negalime daug padėti, arba neturime juo įdomautis, palikdami jį didžiosios politikos jėgoms. Mūsų vaidmuo turi savo vietą Lietuvos laisvinimo reikaluose, bet toji vieta mūsų visų turi būti gerai suprasta. Lietuvos laisvinimo darbas nėra išimtinai privilegija kokios vienos ar kelių organizacijų. Visi geros valios lietuviai gali ir turi jungtis prie visų rimtų pastangų pagerinti Lietuvos vardą Amerikoje ir kviesti visą Amerikos visuomenę padėti Lietuvoje gyvenantiems žmonėms. Jeigu mes visi mokėtume tikrai ir nuoširdžiai įsijungti į šį didįjį darbą, tai pamatytume, kaip smulkūs yra tie visi Amerikos lietuvių įvairūs ginčai, liečiantys Lietuvos santvarkas praeityje, jų kaltinimai partijoms, srovėms ir atskiroms žmonėms, ir net niekinimas pačios Lietuvos — visa tai negali išeiti į naudą pačiai Lietuvai ir negali patarnauti pasaulio lietuvių vienybei.

Man asmeniškai visi tie ginčai tiek nusibodo, kad aš jų jau visai neseiku. Ir jei jais dar užsiima vadinamieji Lietuvos laisvinimo veiksniai, nežidrint kokiais vardais jie besivadintų, tai tokioje aplinkoj bus sunku rasti ir išlaikyti vienybę, sunku vienas kitu pasitikėti. . .

1956.XII.24 Margučio programoj

ar valstybė civilinio ar baudžiamojo proceso būdu išspręstų ginčą ir nustatytų privestiną satisfakcijos būdą, kitaip neišvengtume primityvių tautų savivalės. Tuo susidaro spaudos santykumas ir spaudos laisvės ribotumas. Visuomenininkas Boleslovas Masiulis tat išreiškė sakydamas, kad spauda kuria ir griaua, vienija ir skaldo, taurina ir smukdo (Liet. Enc. XXVIII — 339).

Dvejopas spaudos pasireiškimo galimumas išryškina pareigingus rašytojus ir redaktorius bei rimtą spaudą nuo nenusivokiančių rašytojų ir redaktorių bei nuo bulvarinės spaudos. Deja, tobulybė ir menkystė gyvenime randasi arti viena kitos ir reikia nuolatinės savikontrolės jų sumakalojimui išvengti. Laisvos spaudos idealas yra tik sunkiu pasišventimu pasiekiamą vertybę.

Asmeninė pažiūra spaudos reikale yra kiekvienam žmogui artimiausia. Bet jos laisvės ribos yra skirtingai nustatytos valstybių įstatymais, teismų sprendimais ir moraliniais spaudos principais. Mums lietuviams tat susidarė Nepriklausomos Lietuvos spaudos laisvės, priežiūros, pasireiškimo bei konfliktų sprendimais bei krikščioniškos doros principais. Sekantieji du pavyzdžiai tegu paaiškina spaudos laisvės principą ir konfliktus:

(1) Kauno miesto savivaldybė nepriklausomybės pradžioje buvo sudariusi sutartį su viena bendrove, kad ji teiktų elektros energiją už tam tikrą atlyginimą. Bet laikui bėgant ekonominės sąlygos pasikeitė ir gyventojai ėmė protestuoti dėl per brangaus atlyginimo už elektrą, bet bendrovė teisinosi sutartim ir elektros pagaminimo išlaido-

mis. Tuomet vienas miesto tarybos narys ėmė organizuoti visuomeninį sąjūdį dėl elektros atpigimo viešomis demonstracijomis Kauno gatvėse. Bet vienas dienraštis parašė, kad šis reikalas susideda iš kelių pusių, kurios turi skirtingus samprotavimus, kurios visos turi būti priimtos dėmesin. Tada anas visuomenės protesto organizatorius paskelbė, kad anoji bendrovė davusi kyši to laikraščio redaktoriui už palankų šio ginčo aprašymą. Anas redaktorius baudžiamame teisme iškėlė privatinį skundą dėl jo apšmeižimo gavus kyši. Bet anos bylos kaltinamasis teigė, kad bendrovė davė skelbimus už atlyginimą laikraščiui, ką jis pasikarsčiavęs neteisingai pavadino "kyšiu redaktoriui". Pirmosios ir antrosios instancijos teismai kaltinamąjį nubaudė už šmeižimą. Kasacinė instancija išliko Lietuvos Baudžiamojo Statuto 537 str. 2 p. numatytoji nebaustinumai taisyklė; jei neteisingą faktą apie kyši jis "pagarsino dėl visuomenės naudos gauti pigesnę elektrą, eidamas pareigas kaip sakyto sąjūdžio organizatorius". Kasacinis teismas pirmųjų teismų sprendimus panaikino, kadangi jie nebuvo apsvaistę šios nebaustinumai aplinkybės. Po to šalys susitarkė ir bylą nutraukė.

(a) Kokia iš to išeina pamoka dabar mums lietuviams emigracijoje toli nuo mūsų prigimtos tėvynės? Žinoma, Lietuvoje veikę įstatymų normos yra išaugusios iš moralės principų ir jų pritaikymas rodo moralinės kultūros lygį. Bendrai yra priimta, kad moralė reikalauja daugiau negu teisės taisyklės ir tat turi būti taikoma emigraciniam gyvenime, kiek mūsų senosios kilmės moralė neprieštarauja mūsų naujojo emigracinio gyvenimo įstatymams ir jų pritaikymui. Be jų mes paskėstume egoistinio gyvenimo klampynėse. Jose mes kaip tik labiausiai patiriame krikščioniškos doros vienos taisyklės būtinumą — nešti vienas kito naštas.

(2) Kontroversinis ginčas dėl visuomeninio veikimo būdo ir samprotavimų iškilo tarp dviejų lietuvių laisvės veikėjų Amerikoje, į kurį skirtingai įsivėlė lietuvių laisvės spauda. Asmenų ir įstaigų orumo apsaugos sumetimais mes čia žymėsime šio ginčo šalį žymniais A ir B ir ginčan įvairius savaitraščius žymėsime žymniais I ir II. Žinoma, toks santūrumas spaudoj nepadeda rašinio aiškumui.

(Nukelta į 4 psl.)

SPAUDOS LAISVĖ...

(Atkelta iš 3 psl.)

Bet jo norime laikytis spaudos etikos sumetimais.

(a) Šio ginčo esmė trumpu apibudiniu atrodo tokia: Lietuvių komunistinė leidykla Vilniuje paskelbė propagandinį leidinį prieš lietuvių laisvės veikėjus demokratiniuose vakaruose, kuriame buvo atspausdinta vieno rašto fotokopija, kad vienas veikėjas, dabartinio ginčo šalis A, esąs praeityje tarnavęs vienos svetimos valstybės žvalgyboje. Šalis A teigia, kad ana fotokopija esanti suklasota ir šalis B tos fotokopijos kelius egzempliorius pasiuntusi ke liams laisvės veikėjams josios pačios ranka rašytuose vokuose. Tačiau šalis B nu neigė jos dalyvavimą jai inkriminuojamame veikime. Tačiau bendroji baudžiamosios teisės taisyklė reikalauja, kad žmogus turi būti laikomas nekaltu tol, kol jo kaltė nebus kompetentingo baudžiamojo teismo nustatyta. Spauda nėra vieta komplikuotiems kaltinimams kelti ir spręsti.

(b) Šis ginčas reiškėsi dvejopu būdu. Pirmiau jis reiškėsi abiejų šalių tarpusaviuose pasireiškimuose. Vėliau jis persimetė viešumon, kai šalis A paskelbė jo atvirą laišką savaitraštyje II, kai savaitrašties I buvo sutikęs paskelbti tik jo dalį apie laiško autorių, bet buvo atsisakęs skelbti jo teigimus apie šali B ir kitus asmenis. Tuo būdu šalis A viešai spaudoj iškėlė kaltinimą, kad šalis B jį apšmeižusi aukščiau sakytu būdu ir savaitrašties I den giąs patamsių bendrininkus.

(c) Šaliai B ir savaitraš čio I redaktoriui viešai atmetus šalies A kaltinimus, šalis A paskelbė savaitraš tyje II antrą atvirą laišką. Jame jis tvirtina kaltinimą, kad šalis B aukščiau nuro dytu būdu esanti nusikaltu

si, kas esą įrodyta privati nės žvalgybos įmonės raštu, kurio notarizuotą fotokopi ją jis pridėjo. Šalis A antra me viešai paskelbtame lai ške sako, kad Mutual Inves tigative Service Incorporated "patvirtino faktą... kad ji (šalis B) yra prikišusi savo piršteliu... prie bol ševikinio melo platinimo (nežinia kuriais sumeti mais)". Tačiau sakytąji tarnyba josios rašte tokio kaltės "fakto" visai neli e. Bet ji vien tik persiuntė "Robert Wasserman-Hand writing Analyst" raštą ad resuotą "To whom it may concern", kuriame pasaky ta, kad rašysenos "general comparison" taisyklėmis, pagal kurias keliose vietose "no comparison was pos sible", tačiau "a similarity is sufficient", jisai prilei dęs, kad šalies A eksperty zai jam perduotieji du vo kai gali būti rašyti šalies B ranka.

(d) Dar labiau iškreiptą sakyty dviejų raštų turinį paskelbė savaitraščio II re dakcija josios priedaše prie šalies A antrojo laiško. Ji ten šalies B kaltės klausimu teigia: "Paskelbtos notari zuotų dokumentų ištraukos aiškiai byloja, kad ji pati (t. y. šalis B) siekė "nie kinti, juodinti, kritikuo ti"... asmenį (t. y. šali A)". Tačiau yra netiesa, kad sakyty ištraukos "ai škia byloja", nes jos net vi siškai nekalba redakcijos priedaše nurodytu klau si mu. Kaltės klausimu spres ti ir nuspręsti gali vien tik teismas, bet ne šalis, ne ra šybos ekspertai ir ne laik raščio redaktoriai.

Spaudos laisvė yra prin cipiniai nustatyta USA Konstitucijos pirmuoju pa pildymu (amendment) iš 1791 metų. Jame yra pasa kyta, kad kongresas neleis žodžio ir spaudos laisvę var žančių įstatymų. Bet prak tiškoji rašytoji ir nerašyto ji spaudos teisė yra nusta čiusi tris socialines ir indi

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS

PENKIOLIKTOJO
SEIMO DARBOTVARKĖ

SEIMAS VYKSTA SHERATON VIEŠBUTYJE

1725 J. F. Kennedy Blvd., Philadelphia, Pa.

Šeštadienis, gegužės 28 d.

10:00-11:00 REGISTRACIJA;

Seimo atidarymas ir garbės prezidiumo sudarymas;

Iškilmingas posėdis:

1. Seimui rengti komiteto pirmininko Vytauto Matonio žodis;
2. Himnai;
3. Invokacija;
4. ALT S-gos pirmininkės žodis — Emilija Čekienė;
5. Mirusių Sąjungos narių pagerbimas — Jurgis Sirusas;
6. Sveikinimai — Juozas Bagdonas;
7. Paskaita — Tautinės idėjos kelias — inž. Pijus J. Nasvytis.

12:30-2:30 DARBO POSĖDIS:

1. Seimo prezidiumo sudarymas;
2. Darbotvarkės priėmimas;
3. Seimo komisijų sudarymas;
4. Sąjungos valdybos ir revizijos komisijos pranešimai;
5. Diskusijos dėl pranešimų.

2:30-3:30 PERTRAUKA.

3:30-5:30 DARBO POSĖDIS:

1. Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pranešimas — inž. Algis Sperauskas;
2. Pranešimas ALTos reikalais — Teodoras Blinstrubas;
3. Diskusijos dėl pranešimų.

8:00 BANKETAS.

Sekmadienis, gegužės 29 d.

10:00-12:00 DARBO POSĖDIS:

1. Skyrių atstovų pranešimai;
2. ALT S-gos Rytų Apygardos pirmininko pranešimas;
3. Skyrių veiklos apžvalga;
4. Diskusijos dėl pranešimų.

12:00-2:00 DARBO POSĖDIS:

1. Mandatų komisijos pranešimas;
2. Nominacijų komisijos pranešimas;
3. Rinkimai: Sąjungos pirmininko ir valdybos narių;
4. Kontrolės komisijos ir Tarybos narių rinkimai;
5. Nutarimų komisijos pranešimas;
6. Kiti klausimai ir sumanymai;
7. Seimo uždarymas.

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugijos "Viltis" narių susi rinkimas įvyksta po ALTS Seimo toje pačioje salėje, 1977 m. gegužės 29 d.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

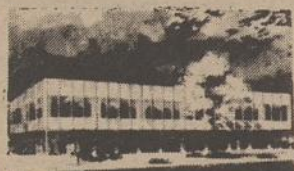
UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:

- 7 3/4% — 6 metų su \$1,000, minimum.
- 7 1/2% — 4 metų su \$1,000, minimum.
- 6 3/4% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
- 6 1/2% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VĖLIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama sumą.

SAVINGS INSURED UP TO \$40,000.00 BY F.S.L.L.C.

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650

Phone (312) 656-6330

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

Juozas Gribauskas, vedėjas

vidualines vertybes, kurias galima tik teisėtomiš spaudos laisvei ginti priemonėmis paliesti: (a) valstybės valdžios autoritetas, (b) asmens gero vardo orumas ir biznio bei privatiškumo teisė ir (c) teisė gyventi be apgaulės (Enc. Brit., 1953, 22-455). Satisfakcijos dėl spaudos laisvės piktnaudojimo proceso keliu arba dėl asmeninių ir turtinių pažeidimų (torts) galima ieškoti civiliniais ieškiniais civilinio proceso keliu (Black's Law Dictionary, 1968, 1061 ir 1661).

Spaudos laisvės teorija sąryšij su spaudos visuomenine pareiga ir rašytojų, redaktorių bei leidėjų teisine ir moraline atsakomybe yra plačiau išvystyta Federalinės Respublikos Vakarų Vokietijoje įstatymais, teismo sprendimais, jurisprudencija ir moralės išvadomis. Čia spaudos teisė yra laikoma virštautinės teisės sąvoka, visos žmonijos teisės dalis ir individualinės nuomonės pasireiškimo laisvės dalis. Jas valstybė privalo apsaugoti reikiama įstatymais ir kompetentingų teismų sprendimais. Ten reikalaujama, kad spauda

sąmoningai vykdytų ne vien visuomeninės opinijos veidrodžio uždavinį, bet ir visuomeninės opinijos motoro uždavinį. Ten iš teismų spaudos byloje reikalaujama, kad jie ne vien apsaugotų individualinius interesus, bet juos taip pat išrikiuotų socialinės gerovės linkme. Ten spaudos dvasinis turinys kartu su skaitytojų laiškų dvasinio turinio paskelbimu yra pavestas redakcijos atsakomybei. Tačiau spauda numunka, kai finansinis interesas ima pirmuoti prieš dvasinį turinį. (Religion in Geschichte und Gegenwart,

3 Aufl., 1961, V — 547).

Laisvos spaudos nevertas tasai asmuo, kursai pagal savo sugebėjimus ir išgales savo darbo ir finansų įnašais neprisideda sudėtingam spaudos objektyviam turiniui gerinti, visuotiniam spaudos pajautimui skatinti ir kitų asmenų individualinei teisei saugoti. Spaudos darbe klaidelės neišvengiamos. Bet jas stenkimės gera valia suprasti ir geron pusėn aiškinti.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

Mažeika & Evans

Laidotuvių Direktoriai
6845 SOUTH WESTERN AVE.
CHICAGO, ILL.

Trys Moderniškos Koplyčios
Mašinoms Vieta
Tel. 737-8600
Tel. 737-8601

POVILAS ŽADEIKIS (1887-1957-1977)

(Atkelta iš 1 psl.)

šiuose prie Dubysos ir Papi-
lės rajone. Prie šventėrių
kaimo įvyko susidūrimas su
vokiečių avangardu, pirmas
žadeikio "kariškas krikš-
tas", už kurį jis buvo apdo-
vanotas Onos ordenu su už-
rašu "Už herojišką drąsą".
Vėliau už dalyvavimą nak-
ties kautynėse gavo Stanis-
lovo karišką ordeną. Kai
traukėsi per šiaulius iki Pa-
pilės ir toliau per Pandėlį ir
žiobiškį, tai matė pilnus ke-
lius bėglių, baimės apimtų
kaimiečių, kuriuos jis lietu-
viškai ramindavo: "Broliai,
į kur jūs bėgate, kas jums
laukia? Jūs bėgate į netik-
rumą ir didžiąsą vargą. Su-
stokite ir grįžkite atgal." Daugelis paklausė ir liko
Lietuvoje.

Baigęs karininkų Elek-
trotechnikos mokyklos ra-
dijo kursą Petrapilyje, bu-
vo gražintas į frontą ir pa-
skirtas 28-to korpuso radi-
jo susisiekiimo viršininku
Kreizburge. Atėjo revoliu-
cija ir kariuomenės desor-
ganizacija. Žadeikis buvo
parinktas ir pasiūstas į
korpusą deputatu nuo ka-
reivių. Kai Petrapilyje vy-
ko lietuvių seimas ir lietu-
vių kariškių susirinkimai,
sujudo lietuviai ir Kreiz-
burgo rajone. Buvo priim-
tos rezoliucijos dėl 1) orga-
nizavimo atskiros lietuviško
kariškio dalinio ir 2) pa-
reikšta viltis, kad pasireiš-
kęs Petrapilio seime skili-
mas nesuardys lietuvių vie-
nybės siekiant atstatyti ne-
priklausomą Lietuvą.

Kai valdžią paėmė Leni-
nas ir kariuomenė dezorga-
nizavosi, o vokiečiai žygia-
vo pirmyn, tai Žadeikis sa-
vo radijo dalinį išformavo
Ribinske prie Volgos ir iš
Generalinio štabo Petrapil-
lyje gavo paliosavimą iš
kariuomenės dokumentą.

Tapęs civiliu, įsijungė į
lietuvišką darbą: iki 1918.
XII. 19 buvo Vilniuje ve-
kiančios Lietuvos Tarybos
Repatriacijos Komiteto Pet-
rapilyje gen. sekretorius.
Grįžęs Lietuvon, 1919. VI. 6
Kaune įstojo į Lietuvos ka-

riuomenę ir ėmėsi organi-
zuoti Elektrotechnikos ba-
talijoną. Kurį laiką, nuo lie-
pos 21 iki spalio 9, 1919,
buvo Krašto apsaugos mi-
nistras. Tada buvo įvesti
Lietuvos kariuomenėje ka-
riškių laipsniai ir lai-
ku užgniaužtas lenkų slap-
tos kariškos organizacijos
(POW) ruoštas sukilimas
Lietuvoje.

Vyriausybė pasiuntė Ža-
deikį į Ameriką, kaip Lietu-
vos Misijos narį ir karišką
įgaliotinį 1920-1921 m. Čia
Žadeikis sėkmingai likvida-
vo vadinamą Amerikos lie-
tuvių brigadą ir suorgani-
zavo Lietuvos paskolos bo-
nų platinimą, kurių buvo iš-
parduota per pusantro mi-
lijono dolerių sumai. Grįžęs
iš Amerikos, Žadeikis buvo
siunčiamas, kaip Krašto ap-
saugos ministerijos atsto-
vas, deryboms su Vokietija
1922 m. ir vėliau 1923 m.
buvo pasiūstas Prancūzijon,
kaip Lietuvos karinės misi-
jos narys. Grįžęs buvo pa-
keltas į pulkininko leitenan-
to laipsnį.

Nuo 1923 m. gruodžio 1
pradėjo dirbti Užsienių rei-
kalų ministerijoje. Prez.
Stulginskis jam pavedė
įsteigti Chicagoje Lietuvos
konsulatą. Prez. Coolidge
1924 m. vasario 16 d. pa-
tvirtino konsulato įsteigim-
ą. Žadeikis buvo Lietuvos
gen. konsulas Chicagoje iki
1928 m. vasario 1 d., o vė-
liau tas pareigas ėjo New
Yorke iki 1935 m. liepos 1
d., kai buvo paskirtas Lie-
tuvos ministru Washing-
tone. Prisistatė Prez. Roose-
veltui 1935 m. rugpiučio 21
d. ir tuojau pradėjo rūpin-
tis konsularinės sutarties
su JAV sudarymu. Sutartis
buvo pasirašyta, tačiau ne-
įsigaliojo, nes ratifikaciją
sutrūkdė sovietų okupacija.

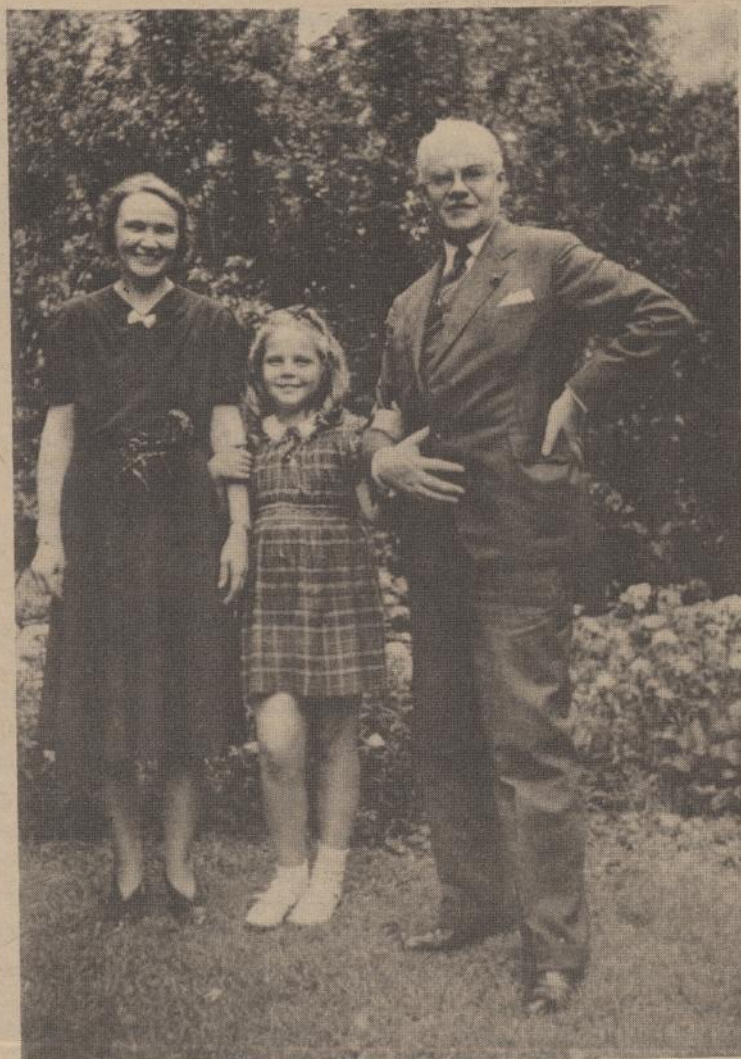
Lietuvos ministro parei-
gos Washingtono buvo atsa-
kingos ir sunkios. Diploma-
tinė veikla turėjo būti labai
atsargi ir apgalvota. Ryšius
su kitomis Lietuvos pasiun-
tinybėmis dėl karo meto są-
lygų buvo sunku palaikyti.
Sovietams okupavus Lietu-

vą, Žadeikis pareiškė pro-
testą ir prašė JAV vyriausy-
bės to jėgos akto nepripa-
žinti. (Pasiuntinybės notos
valstybės Departamentui,
1940 m. liepos 22 ir rugpiū-
čio 3 d.). JAV Valstybės
departamento pareiškimas,
padarytas 1940 m. liepos 23
d., suteikė vilčių, kad Lietu-
vos valstybė juridiniu po-
žiūriu nenustojo gyvavusi,
tik yra prieš okupuota,
Amerikos esąs Lietuvos
auksas ir kitas turtas ne-
bus atiduoti Sovietų Sąjun-
gai ir Lietuvos Pasiuntiny-
bė galės toliau veikti. Tokia
padėtis tebėra iki šiol.

Kai 1941 m. birželio mėn.
tauta sukilo ir pasiryžo at-
statyti Lietuvos suverenumą,
tai birželio 25 d. Žadei-
kis įteikė notą JAV Valsty-
bės departamentui, kurioje
tarp kito taip rašė: "... So-
vietų Rusija, apsėsta seno-
jo caristinio Rusijos impe-
rializmo ir komunistinės
pasaulio revoliucijos idėjos,
1940 m. birželio 15 d. bru-
talai ir begėdiškai užpuolė
Lietuvą. Sovietų valdžios
sadistiniai metodai taip įtū-
žino lietuvių tautą, kad ji
sukilo atsiradus pirmai ga-
limybei... Lietuvių tauta
reikalauja savo neginčyti-
nos teisės turėti pilną suve-
renumą ir nepriklausomybę,
ir yra pasiryžusi kovoti,
gindama tas šventas teises,
visomis priemonėmis, ku-
rias tik turi."

Žadeikis 1947 m. nuvyko
į Paryžių ir dalyvavo pasi-
tarimuose su VLIKO ir lie-
tuvių visuomenės organiza-
cijų atstovais. Po to aplan-
kė kai kurias lietuvių pabė-
gėlių stovyklas Vokietijoje.
1952m. birželio mėn. nuvyko
į Londoną, kur įvyko
JAV-se, Didž. Britanijoje ir
Italijoje akredituotų Lietu-
vos diplomatų pasitarimas.
Paskutinis Lietuvos diplo-
matų ir konsulų pasitari-
mas, kuriame dalyvavo Ža-
deikis, įvyko Washingtono
1956 m. Jame dalyvavo ir
mūsų Diplomatinės šefas
min. Stasys Lozoraitis.

Savo atostogas Žadeikis
mėgo praleisti Lietuvoje:

Ministeris Povilas Žadeikis su šeima Lietuvos pasiuntinybės
Washingtono sodelyje 1937 m.

ten jis buvo 1928 m. vasarą,
1932 m. žiemą ir 1936 m.
vasarą. Savo motinai duotą
pažadą ištesėjo: vedė lietu-
vaitę Mariją Radzevičiūtę
ir užaugino gražią dukrą
Mirgą.

Žadeikis nebuvo garsus
kalbėtojas, savo žodžius ap-
galvodavo, nepasiduodavo
jausmams, — jis buvo dip-
lomatas, bet ne poetas. To-
dėl jis nesileido sugundo-
mas fantastiškom teorijom
apie išeivijos "seimą" ir
"vyriausybę". Darė, kas
esamos sąlygose buvo įma-
noma. Jis palaikė artimus
ryšius su kitais Baltijos
diplomatais, pvz. buvo drau-
giškuose santykiuose su
Latvijos ministru Washing-
tone Dr. Bilmaniu. Visus
Washingtono ir toliau gy-
venančius lietuvius pakvies-
davo į Pasiuntinybę vasario
16 šventėje. Dažnai daly-
vaudavo ALTOs pasitari-
muose. Visi realūs planai
Lietuvos reikalams rasdavo
jo pritarimą ir paramą.
Kaip matome, jis turėjo pa-
sitikėjimą abiejų mūsų pre-
zidentų, Stulginskio ir Sme-
tonos, kurie jį paskirdavo
aukštomis pareigoms. Žadei-
kis buvo apdovanotas Vy-
tauto ir Gedimino ordenais,
šaulių žvaigžde ir Nepri-
klausomybės medaliu.

Lietuvos Pasiuntinybė
Washingtono buvo ir yra
svarbiausias informacijos
šaltinis amerikiečiams ir ki-
tiems vakariečiams apie
Lietuvą. Jie pirmiausia į
ją kreipiasi, nors dabar tu-
rime ir kitų informacijos
šaltinių. Tai gerai suprato
min. Žadeikis ir 1940 m.
rugpiučio 3 d. mūsų Pasiun-
tinybė Washingtono pradė-
jo leisti informacinį biulete-
nį angliškai: "Current
News on the Lithuanian Si-
tuation." Buvo leidžiamas
kas mėnuo, vėliau kas du

mėnesiai ir pagaliau metų
ketvirčiais. Nuo 1935 m.
sausio mėn. antraštė buvo
pakeista į trumpesnę: "The
Lithuanian Situation". Vi-
so išėjo 148 numeriai, pa-
skutinis datuotas 1957 m.
gruodžio mėn. Šis leidinys
duoda labai daug medžiagos
mūsų krašto paskutinių de-
šimtmečių istorijai.

Min. Žadeikis rašė ir dau-
giau apie Lietuvos reikalus,
ne tik minėtame biuleteny-
je. Jis parašė brošiūrą "Su
Lietuva ar prie Lenkijos"
(1921 m.). Angliškai parašė
informacinį leidinį "Intro-
ducing Lithuania" (1930,
antra laida 1933). Jo straip-
snis "An Aspect of the Li-
thuanian Record of Inde-
pendence", buvo atspaus-
tas rimtame leidiny "Annals of
the American Academy of
Political and Social Science"
(vol. III, March 1944).

EXPERIENCED MACHINISTS

Qualified.

General Machine Shop. Opera-
tion of Lathes, Drill Presses,
Bench Work, Etc. Good fringes.
Located near Mack and St.
Aubin.

Allen Industries

1927 Le Land
Detroit, Mich. 48207
313-832-5656, Ext. 39

An Equal Opportunity Employer
(19-20)

AUTOMATIC BROWN & SHARPE ACME GRINDLEY SET-UP AND OPERATORS

Experienced persons to set-up and
operate Brown and Sharpe and Acme
Grindley machines. 1st and 2nd shift
available. Air conditioned plant. Paid
hospitalization, disability insurance,
vacations, holidays, pension. Apply.

WESTERN ENTERPRISES

33672 PIN OAKS PARKWAY
AVON LAKE, OHIO
1-216-933-2171 or 1-216-871-2160
Equal Opportunity Employer
(19-21)

1977 KELIONĖS Į LIETUVĄ

VIENOS SAVAITĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ: 1 naktis
Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj su dienos ekskur-
sija į Kauną, 1 naktis Maskvoj.

rugsėjo 18-26 — \$858, spalio 9-17 — \$826

DVIEJŲ SAVAIČIŲ KELIONĖS Į LIETUVĄ, VOKIETIJĄ IR
ANGLIJĄ: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys Vilniuj su
dienos ekskursija į Kauną, 4 naktys Munchene ir 3 naktys
Londono.

Birželio 26 — liepos 10 — \$1,253, liepos 17-31 — \$1,253

SPECIALI DVIEJŲ SAVAIČIŲ KELIONĖ Į LIETUVĄ, VOKIETI-
JĄ IR PRANCŪZIJĄ: 1 naktis Maskvoj, 6 dienos ir 5 naktys
Vilniuj su dienos ekskursija į Kauną, 4 naktys Munchene
ir 3 naktys Paryžiu. Birželio 8 — birželio 22 — \$1,276

Kalnon įeina kelionė iš Bostono, New Yorko arba Montreallio PAN American World
Airways ar kitom IATA priemonėm. Dėl informacijų kreiptis:

ALGIRDAS MITKUS
BALTIC TOURS
8 WHITE OAK ROAD
NEWTON, MASS. 02188

TELEF. (617) 969-1190
arba
1-800-223-7420
(prašyti kalbėti su "Pat")

Kiekvienai kelionei yra ribotas keleivių skaičius. Patartina rezervuoti sau vietą kiek
galint anksčiau.

Diplomatijos paraštėje (7)

Vaclovas Sidzikauskas

Lietuviai Konstantinopolyje

Atlikęs man pavestą misiją Sofijoje, traukiniu nuvažiuoju į Konstantinopolį, Istambulą. Važiuoju pro Plovdivą, Bulgarijos pasienio miestą, Adrianopolį, kuris po pirmojo (1912 m.) (Balkanų atiteko Bulgarijai ir kurį per II-jį Balkanų karą vėl atsiėmė Turkija, ir per San Stefano miestą, kuriame po 1877-1878 m. karo buvo pasirašyta taikos sutartis tarp Rusijos ir Turkijos. Andrianopolyje į mano coupe įsėdo graikas daktaras. Išsikalbėjus su juo paaiškėjo, kad jis buvo geras Lietuvos istorijos ir lietuvių kalbos žinovas. Jis ypač pabrėžė lietuvių kalbos giminybę su senovės romėnų ir graikų kalbomis, iš atminties pacitavo keletą pavyzdžių, kurie mane labai nustebino. Po dr. Jono Basanavičiaus dar mano rastų gyvų pėdsakų Bulgarijoje, tai buvo antra maloni staigmena mano kelionės į Balkanus ir į Turkiją metu. Koks mažas pasaulis... Į Konstantinopolį atvykau kovo 24 d., apsistojuoju Pera Palace viešbutyje, tuo laiku geriausiame.

Dar prieš man išvykstant į Konstantinopolį, Sofijoje mane susirado anksčiau jau paminėtas Milleris ir cinišku atvirumu pradėjo man pasakoti, kaip jis, būdamas Konstantinopolyje Lietuvių komiteto nariu, už pinigus išdavinėjo Lietuvos pasus, padirbinėjo parašus, antspaudus, vizų stampus ir t.t. Aiškino, kad visos tuo laiku buvusios atstovybės ir konsulatai, išskyrus Lenkijos, tai darę, ir kad kitaip nebuvę iš ko gyventi. Vietoje Konstantinopolyje, sakė jis, buvę galima gauti bet kurios valstybės pasą, tik kainos buvusios nevienodos; brangiausias buvo anglų pasas. Jis pats įkliuvęs vizuodamas pasą vienam asmeniui, norėjusiam įvažiuoti į Persiją; už tai ir buvęs Interalliantų policijos ištremtas iš Konstantinopolio. Už tą patį reikalą nukentėję ir 5 italų konsulato tarnautojai. Buvusi varoma prekyba ir lietuvių pasais, tačiau jie nebuvę registruojami Lietuvių komiteto knygoje. Esą, tame darbe dalyvavęs ir Blaviesčiūnas. Tačiau kartu su manim važiuojęs prancūzų karininkas Leleu, tuo metu buvęs prancūzų pasų tarnybos viršininkas Konstantinopolyje, sakėsi pažįstas kapitoną Blaviesčiūną, kaip dorą ir rimtą žmogų, ir labai neigiamai atsilepė apie Millerį. Leleu tarp kitko man pasakė, kad ir Kudiš, bolševikų prekybos komisaras Konstantinopolyje, turėjęs lietuvišką pasą, su kuriuo jis bandęs važiuoti į

Austriją. Millerio insinucijose aiškėjo jo noras atkeršyti Blaviesčiūnui už tai, kad šis atleido jį ir Abromavičių iš pareigų lietuvių komitete. Tačiau jo iškelčius kaltinimus aš nusistatiau, kiek galima, iširti. Pravedęs tardymą radau, kad "Komitetas Piličių Lietuvos Respublikos Konstantinopolyje" nuo savo įsikūrimo 1920 m. lapkričio 1 d. iki jo sulikdavimo 1921 m. vasario 28 d. buvo išdavęs 668 registruotus pasus. Be to, dar buvo išduota ir neįregistruotų pasų, norint gauti pinigų, nes, Blaviesčiūno žodžiais, komiteto nariai dažnai neturėję ko valgyti ir iš ko gyventi. Kiek tokių pasų buvo išduota, negalėjau nustatyti. Milleris man tvirtino, kad buvę išduota 50, imant po 25 turkiškas liras už pasą ir po 10 lirų už vizas. Gi Blaviesčiūnas mane įtikinėjo, kad neįregistruotų pasų buvę išduota tik du, ir jis juos man parodė. Tačiau ir Blaviesčiūnas neneigė, kad ir įregistruotųjų pasų tarpe yra buvę nemaža tokių, kurie buvę išduoti asmenims, aiškiai neturėjusiems jokių teisių į Lietuvos pilietybę, o tai daryta vien tik tam, kad būtų gautas užmokeskis. Susipažinęs su pasų byla radau, kad iš komiteto išduotų 668 pasų tik 125 buvo teisėtai išduoti asmenims, turėjusiems teisę į Lietuvos pilietybę, o visi kiti — Vrangelio armijos karininkams, kurie vadino save lietuvių ar bent kilusiais iš Lietuvos, o lietuviškos kilmės įrodymui pateikdavo tik savo tarnybos lapo paliudytus nuorašus (poslužnoj spisok); dalis tokių pasų buvo išduota asmenims, kurių vienintelis lietuviškas įrodymas buvo jų tarnyba Rusijos armijoje Lietuvoje... Neturėjau abejonės, kad daliai jų pavyko patekti į Lietuvą arba, nuvažiuojus į kitus miestus, kuriuose buvo Lietuvos valstybės diplomatinės ar konsularinės atstovybės gauti tikslus Lietuvos pasus. Nuo 1921 m. vasario 28 d. iki 1922 m. kovo 31 d. Blaviesčiūnas, jau kaip Lietuvos valstybės įgaliotinis, buvo išdavęs 129 pasus, iš kurių 110 asmenų turėjo šiokių tokių įrodymų į teisę būti pripažintais Lietuvos piliečiais.

Turkijoje lietuvių norinčių grįžti tėvynėn, mano ten apsilankymo metu kaip ir nebuvo. Buvo vienas kitas vertelga ar pirklys, turėjęs pretenziją į Lietuvos pilietybę, tačiau jie nesirengė grįžti į Lietuvą. Lietuvos vyriausybės įgaliotinio palikimas Konstantinopolyje man atrodė netikslus, todėl aš raštu atleidau Blavies-

čiūną iš pareigų, įsakiau jam grįžti Lietuvon ir ten prisistatyti Užsienio reikalų ministerijai. Apie tai oficialiai pranešiau visiems aliantų — Prancūzijos, Anglijos ir Italijos, — aukštesiems komisarams Konstantinopolyje. Lietuvos reikalų atstovavimas Turkijoje, lygiai kaip ir anksčiau Jugoslavijoje ir Bulgarijoje, laikinai pasiėmiau Berno atstovybėn.

Važiuodamas Konstantinopolin sužinojau, kad ten buvusi įsikūrusi "Lietuvių-Estų Prekybos ir Transporto Draugija" su žydu Stojanovskiū priešakyje. Mūsų įgaliotinis Blaviesčiūnas buvo išdavęs jam raštą, pavedantį jam evakuoti ir repatriuoti sovietų Rusijoje pasilikusius Lietuvos piliečius. Be to, Blaviesčiūnas buvo raštu painformavęs aliantus, kad minėtoji draugija tarpininkaus tarp Turkijos atbėgusių ir Rusijoje palikusių Lietuvos piliečių giminių ir pažįstamų ir kad jis įgaliojęs tą draugiją vežioti jiems laiškus, pinigus ir siuntinius, prašydamas aliantų komisarus leidimo tai Lietuvių-Estų draugijai veikti. Į tai buvo gautas teigiamas atsakymas. Tas pats Stojanovskis Konstantinopolyje turėjo komiso krautuvę "Occasion", kurioje buvo sunešta pardavimui nemaža pabėgėlių turto. Vieną gražią dieną Stojanovskis su visais daiktais dingo iš Konstantinopolio. Toks buvo Lietuvių-Estų draugijos galas. Žinia apie tai pasklido laikraščiuose, jų tarpe ir Paryžiaus "Postlednėje Novosti". Gavęs raštišką Blaviesčiūno pasiaiškinimą dėl tos draugijos veikimo, jį pasiunčiau Užsienio reikalų ministerijai Kaune.

Bronius Blaviesčiūnas buvo gimęs 1893 m. Petrapilyje; tėvas buvo lietuvis, pasiturinti valdininkas. Kad pramokytų savo sūnų lietuvių kalbos, tėvas jam pasamdė lietuvių studentą Žilinską, ir kai sūnus, tarnaudamas Kadetų korpusu Kaukaze prašydavo pinigų, tėvas jam tik tuomet jų atsiųsdavo, kai jis rašydavo jam laišką lietuviškai. Jei ne karas ir pokariniai įvykiai, Blaviesčiūnas būtų galutinai surusėjęs. Konstantinopolyje rado jį vedusį rusę, generolo dukterį. Karo metu Blaviesčiūnas tarnavo rusų armijoje Kaukazo fronte pėstininku, vėliau baigė Aviacijos mokyklą ir, kaip jis man sakėsi, buvęs gabus aviatorius, padaręs toje srityje net savo išradimų. Būdamas Kaukazo fronte aviacijoje jis su lėktuvu nukrito ir neteko vieno inksto. Po

revoliucijos atsidūręs Kryme, jis suėjo į kontaktą su ten buvusiais lietuvių ir, buvo išrinktas Lietuvių komiteto nariu. Kaip lietuvis, sakė, atsisakęs stoti į Vrangelio armiją. Pirmą kartą pasitaikius, atvyko į Konstantinopolį ir suorganizavo Lietuvių komitetą, tapdamas jo pirmininku. Jis aiškino, kad tik bėda jį vertusi griebtis nešvarių priemonių, t. y. prekiauti Lietuvos pasais ir vizomis. Buvę dienų, tikrino jis, kada jo ir žmonos visos dienos maistą sudarydavusios šešios sardinės. Padėtis kiek pegerėjusi, kai iš komiteto buvo atleisti Milleris ir Abromavičius. Blaviesčiūno, kaip vyriausybės įgaliotinio, sekretorium buvo lietuvis Petras Oželis, vėliau buvęs notaru Rokiškyje. Kontaktas su lietuvių ir bendradarbiavimas su Oželiu teigiamai paveikė kiek nutautėjusį Blaviesčiūną. Jauanas ir gabus, maniau aš, jis galės būti naudingas Lietuvai, todėl aš prašiau Užsienio reikalų ministerijos jam padėti gauti tarnybą Lietuvoje. Apmokėjęs Blaviesčiūno ir Oželio skolas, nes be to jie nebūtų galėję išvykti iš Konstantinopolio, išdaviau jiems Lietuvos pasus ir daviau pinigų kelionei. Pro Vieną ir Vokietiją jie pasiekė Kauną. Blaviesčiūnas buvo priimtas Užsienio reikalų ministerijos tarnybon, o Oželis buvo paskirtas notaru į Rokiškį. Abu liko man dėkingi.

Savo raporte Užsienio reikalų ministerijai paliečiau ir gudų "Generalinį Konsulatą" Konstantinopolyje. Pulk. Jermačenko titulavosi konsulu, Afčinnikov vadino save sekretorium.

Jų veiklą aš charakterizavau kaip gryną šantažą ir žmonių išnaudojimą. Negaudami algų, jie vertėsi pajamomis už pasus ir vizas. Jų išduodami pasai buvo be vertės, nes Vokietija jų nepripažino ir nevizuodavo. Gudų vyriausybė su Vaclovu Lastauskiu, vėliau su Juozapu Voronko priešakyje, tuo metu veikė Kaune. Pasiūliau Užsienio reikalų ministerijai vadinamą Gudijos atstovybių reikalą sutvarkyti ne tik Konstantinopolyje, bet taip pat Sofijoje ir Bukarešte.

Konstantinopolį tuo metu valdė aliantų (Prancūzijos, Anglijos ir Italijos) aukštieji komisarai. Radau Konstantinopolyje ir Vatikano atstovą monsinjorą Dolci. Visiems jiems padariau vizitus, žodžiu ir raštu painformavau apie savo misiją Konstantinopolyje. Buvusioje Turkijos sostinėje tebe gyveno sultonas, egzistavo dar ir jo vyriausybė su didžiuoju viziru Tefik Paša priešakyje, iš kurio gavau pakvietimą padaryti jam vizitą. Tiek sultonas, tiek ir didysis viziris, realios galios neturėjo. Turkų tautos aspiracijų reiškėja buvo Ankaroje, Anatolijoje, susikūrusi vyriausybė su didžiuoju reformatorium gen. Mustafa Kemal Paša, taip pat ataturku vadinamu, priešakyje.

Balandžio 1 d. atlikęs savo misiją, rytojaus dieną grįžau į Berną.

MOLDMAKERS
FOR SMALL MOLDS
Days, Steady, Benefits
Call 313-544-7778

(19-21)

INSPECTOR

Need an inspector with machine shop, welding, or incoming inspection experience. Ability to read blueprints and use inspection gauges is necessary. This is a salaried position with excellent fringe benefits. Send resume or make application at:

HOMAN DIVISION
DAYTON-WALTHER CORP.

8711 Reading Rd.

Reading, Ohio 45215

761-1550

We are an equal opportunity employer

(17-23)

LEAD PERSONS
2nd and 3rd SHIFT

RTE, A division of a progressive electrical transformer manufacturer is seeking self-motivated individuals with strong maintenance background to be responsible for the maintenance and production areas on 2nd & 3rd shifts.

Production or maintenance lead person experience necessary, preventative maintenance & electrical experience a plus.

We offer a good starting wage, health, & dental care, holiday and vacation pay along with good working conditions. Contact Mrs. Swan between 9:00 A.M. & 3:00 P.M. for job application and job information.

513-761-1703

145 CALDWELL DR.
CINCINNATI, OHIO 45215

An Equal Opportunity Employer

(18-19)

KŪRYBA IR MOKSLAS

POETAS BERNARDAS BRAZDŽIONIS

ALĖ RŪTA

Šiais įvairiųjų "detente" sklaidimo laikais mes pasigendame stipresnių, gaivinančių vėjų iš mūsų prosenelių krašto sielos ir gelmės. Kur toji gaiva, jei ne mūsų tautinė kultūra? O intymiausias bendravimas — vien tiktai gimtojo žodžio pagalba: dailaus žo-

džio, literatūrinio. Užtat miela, kad bet kurios veiklos atstovai puoselėja mūsų literatūrą, atkviesdami iškilesnius rašytojus, kad paklaustume jų kūrybinio žodžio, kuris visada sieja su su tauta, riša prisiminimais, vaizdais, ir jau vien pačiu gražiuoju gimtojo žodžio skambėjimu.

Poetas! Kas tai per žmogus? Lietuvoje mūsų laikais, kada būdavo žymiai labiau gerbiami vyresnieji, taip pat, talentingieji ir kūrybingieji žmonės, — poetai ypač keldavo nuostabą, bei pasigėrėjimą. Net ir liaudyje, pavyzdžiui, kaimuose giedorių, ar dainininką vaišių metu sodindavo prie vyresniųjų ir garbingų stalo. Jaunime, — kad ir gimnazijų moksleiviai, kurie pradėdavo eiliuoti, sulaukdavo išskirtinio dėmesio klasės drauguose, o mokytojai būdavo jiems nuolankesni, o studentai, pavyzdžiui, visada pripildydavo Putino-Mykolaičio auditoriją jau vien ir dėl to, kad jis poetas ir kiekvienam buvo neeilinis atsitikimas, kad ir jauniausia, vos pradėdanti iškilti, poetą deklamuojant išgirsti, ar bent jį pamatyti.

Truputis iš mano asmeninių atsiminimų. —

Jau būdama gimnazijoje, girdėjau apie jauną, bet garsų, poetą Bernardą Brazdžionį. "Ateity" ir kituose žurnaluose paskaitydavom kokį jo eilėraštį, kartodavom iki įsiminimo. Universitete dar labiau domėjau, įsigijau porą Brazdžionio knygų, rodžiau, skaičiau kolegoms... Grįžus atostogų į kaimą, net laukai skambėdavo, kaip garsiai deklamuodavau, ar, savo pačios melodijas pritaikiusi, dainuodavau "Per pasaulį keliauja žmogus", ar "Neregio elegiją", arba eilėraščius "Auga mūsų namelis lig dangaus". Ir — "Niekados, amžinai niekad" — ir "Jei gyvenimas sapnas" bei kitus. Brazdžionis Aistis, Salomėja Neris, Putinas, Binkis — buvo mano mėgiamiausi poetai, daugelį jų posmų atmintinai mokėjau...

Labai norėdavau kada nors šiuos poetus pamatyti... Ar mačiau Brazdžionį? — Ne! Tiktai kartą, atsimenu, buvau studentė, žiūriu — laikraštį nuotrauka, užrašyta apačioj: Brazdžionis ir jo žmona Aldona Stanaitytė, — tik apsivedę... Žiūrėjau į nuotrauką su dideliu smalsumu...

Žymiai vėliau, kai jau patį eiliuodavau, vienas geras

Poetas Bernardas Brazdžionis.

P. Jasiukonio nuotr.

žmogus ir sako: "Aš tave supažindinsiu su poetu Brazdžioniu. Jis dabar Valstybinės Knygų leidyklos vedėjas, gal padės tavo eiles išleisti knyga". Net visa nutirpau! Eit pas Brazdžionį, tokį didelį poetą? Atrodė, — neįmanoma! Atrodė, jis nei nepažvelgs... Nuėjom, su poetu susipažinau... Ir kalbėjosi su manim ir pavartęs rankraštį pasiliko, girdi, gal ką ir padarys... Tai buvo mano didžiausias išgyvenimas tais metais! Daugiau Brazdžionio nebeteko matyti iki tremties dienų. —

Šie įspūdžiai apie poetą praėity ir dabar tebe atrodo

"Mes pasaka pavasario, mes rožės žiedo balsas, mes meilės atdūsų tylus, teisybės keršto kardas; kovoj — ugnis ir vynas puotoj, nevilty paguoda, ir šios dienos, ir ryt dienos — ir sąžinė ir viltys! Mes turim kilt kaip potvynis, kaip ažuolai prieš vėtrą rankas ištįst ir vest minias ir nepalūžt ir augti!

O žodi būk elegija mūs ilgesy tėvynės!

O žodi, būk heroika, kai skelbsim melui kovą!

O žodi, būk visų dienų maldų malda didžioji".

Iš šios citatos pajuntame, kad poetai, jų žodis yra — ilgesys, heroika, malda...

Kur gali būt gražiau išreikštas ilgesys giliųjų tiesų, kaip Brazdžionio knygoje "Krintančios žvaigždės", ar "Viešpaties žingsniai", ar "Šiaurės Pašvaistė"? Kur didesnis ilgesys tėvynės ir tėviškos žiburėlio, kaip "Svetimuose Kalnuose"; kur plačiau atskleista lietuvių heroika, dvasiniai nepalūžtant tėvynėje ir lietuvių pastangos, kad nepasiklysk išseivijos dykumose, kaip jo skambioj, grynojoj poezijos pilnaty?.. Kur labiau mes ilgimės, ir meldžiamės, ir su savo klampinančia kasdiena kovojame ir į vilties žvaigždę žiūrime, kur labiau — kaip kad skai-

svarbūs ir šilti bei brangūs. Nes, atrodo, iš tautos giliųjų sielos mūsų širdyse ir persiduotų kitoms kartoms. Lietuvoje — komunistai Brazdžionį arba šmeižia, arba nutyli; bet visi tikrieji lietuviai jį su meile miši. O kliek Brazdžionis mums didelis ir brangus išseivijoje, patyrėm jau vien iš plataus spontaniško atsiliepimo iš visų lietuviškų kampų ir kampelių, jo "Poezijos Pilnatį" leidžiant.

"Kas mes poetai? — Klausia pats Bernardas Brazdžionis savo eiliuotame "Kūrybos žodžio Crede". Kas mes? —

tydami — pranašingo, kovingojo dainiaus, mūsų egiško ir gilaus, kaip giliausi tėvynės šaltiniai, — niekad nepailstančio, gaivinančio poeto eiles...

Mieli Clevelando lietuviai, įsiklausykite, pasidžiaukite, atsigaivinkite, kai mūsų tautos aidu atskambės Poetas Bernardas Brazdžionis. — —

NAUJAS LIETUVIŠKAS BIULETENIS ANGLŲ KALBA

Š. m. balandžio mėn. pasirodė naujas mėnraštis anglų kalba — BRIDGES (lietuviškai: Tiltai). JAV Lietuvių Bendruomenės Krašto Valdyba leidžia šitą žiniaraštį, kurio tikslas yra

pasiekti lietuviškai nekalbančiuosius ar nuo lietuvių kolonijų atitrukusius Amerikos lietuvius. Kaip skelbia vardas BRIDGES arba "Tiltai", šis žiniaraštis mėgins tęsti sužinojimo tiltus tarp organizuotosios JAV lietuvių visuomenės ir aišbės čia gimusių Amerikos lietuvių:

Pirmame numeryje yra patalpinta per 60 žinučių bei straipsnelių apie tokias aktualias temas, kaip: padėtis Lietuvoje, lietuviai disidentai, žmogaus teisių pažeidimai krašte, Vliko, Alto bei Lietuvių Bendruomenės veikla. Didėsni renginiai bei visuomeniniai minėjimai yra suminėti. Vietinė veikla pažymėta. Neuzmiršti ir išskylūs Amerikos lietuviai. Taipgi painformuota apie ateities visuomeninius užsimojimus. Metinė prenumerata tikrai \$3.00.

JAV LB Krašto Valdyba įgaliojo dr. Algirdą Budreckį eiti atsakingo redaktoriaus pareigas ir apipavidalinti ir įgyvendinti šį lietuviškai nekalbantiesiems lietuviams informuoti projektą. BRIDGES, kaip bešališkas ir "neideologinė" sužinojimo priemonė, atliks laikraščio funkcijas lietuvių kilmės amerikiečių tarpe. BRIDGES bazuojasi Bostone. Šalia A. Budreckio, į redakcinę kolektyvą įeina Mykolas Drunga, Algirdas Dumčius, Vytautas Jurgėla, Gintaras Karosas, Edvardas Meilus, Jr., dr. Viktoras Stankus, Algirdas Mitkus ir Jonas Stundžia Jr. Kaip matyt, visi jaunosios ir vidurinės kartos žurnalistai ar veikėjai.

BRIDGE S redakcija ir leidėjai tikisi išplėsti skaitytojų skaičių. Ieškomi vietiniai korespondentai ir bendradarbiai. Žiniaraščio oficialusis adresas yra Bridges - Lithuanian American Newsletter, P. O. Box 9061, Boston, Mass. 02114.

• **MEDICINA, 1976 m. Nr. 1 (52).** Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos žurnalas. Vyr. redaktorius dr. Kazys Pemkus, 1022 Beau Brummel Drive, Sleepy Hollow, Ill. 60118. Administruoja L. Dargienė, 10326 Kipling St., Westchester, Ill. 60153. Prenumerata metams 10 dol.

• **TECHNIKOS ŽODIS, 1977 Nr. 1 (155).** Leidžia Amerikos Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos Chicagos skyriaus Technikinės spaudos sekcija. Vyr. redaktorius — V. Jautokas, 5859 So. Whipple St., Chicago, Ill. 60629. Administruoja Antanas Brazdžiūnas, 7980 WeWst 127 St., Palos Park, Ill. 60464. Metinė prenumerata 6 dol., studentams 2 dol.

Mus itin džiugina mūsų kalbos turtingumas. Dažnai yra vis po keletą žodžių kuriai nors sąvokai reikšti. Pvz. vien vandeniu švarint: skalbti, plauti, mazgoti, prausti, velėti, žluginti... Tačiau tų kalbos turtų gau-soje kartais pasiklystame, imtam supainioti sąvokas. Štai, mūsų spaudoj gana nesmagiai maišosi dvi prasmės: guostis ir skųstis. Tiesa, vienoj tarmėj taip mišriai ir vartojama, betgi tikslumui verta griežčiau laikytis bendrinės kalbos. Juk ta dvejopa, net priešinga prasmė netinka išreikšti vis tuo pačiu žodžiu. Guostis, paguoda — reiškia ramintis, džiaugtis, būti patenkintu; o skųstis tai — peiktis, nuliūsti, nepatenkintu jaustis. Tad jokiu būdu netartina: Jis ėmė guostis, kad staiga nelaimės apniko... Visai aišku, nelaimėm tik skundžiamasi.

— — —

Jaunimo kartos atstovė Vaiva Vėbraitė Vasario 16 šventės prakalboj taip išsitarė apie savąją kalbą: "Mūsų pareiga išsaugoti jos grožį ir perduoti būsimom kartom. Čia yra tautos amžinybės, jos nemirtingumo paslaptis. Kalba yra mūsų didžiausias turtas ir tvirtiausia kultūros atrama... Lietuvių kalbos ir kultūros išlaikymas ypač gula ant po visą pasaulį išsiblaškiusių lietuvių išseivų pečių... Labai lengvapėdiškai savą kalbą tolydžio susinam, alinam ar net visai jos išsižadame. Niekieno neverčiami tarpusavy dažnai kalbam angliškai ar koku žargonu... Jei dėsime pastangų išlaikyti kalbą tyrą ir skaisčią, mūsų tauta anksčiau ar vėliau suklestės nauju dvasiniu gyvenimu... Ir bus Lietuva, mūsų visų sukurta... Mylėkim ir džiaukimės ta savo tautos dvasia, kad ji per amžius liktų tokia — neapsakomai graži, neaprepiamai plati (Darbininkas, nr. 14).

Iaiškai Dirvai

BOLŠEVIKŲ ŽVILGSNIS NUKREIPTAS Į MŪSŲ JAUNIMĄ

Mes, emigrantai, pabėgę nuo žiaurių okupantų ir pasklidę po visą laisvąjį pasaulį, esame ne tik akibrokštas, kad ir didžiulei rusų imperijai, bet savo politinė, švietimo bei kultūrinė veikla bolševikams keliame rimtų rūpesčių.

Beveik iki šių dienų bolševikai skaičiavo, jog mūsų laisvės kova yra mažareikšmė, nes neturinti ateities. Pabėgėliai išmirs, o jų vaikai — užmirš tėvų įkvėptus Lietuvos idealus. Su "lietuviška" literatūra ir kitokia propaganda bolševikai stengėsi ir stengiasi suskaldyti mūsų organizacijas, suardyti kovos frontą, sukelti mūšyse abejones dėl mūsų kovos tikslų ir nukreipti mus į apatiją.

Ir čia pat reikia pažymėti, kad bolševikų pastangos mus sunaikinti iki šiol buvo nesėkmingos. Priešingai, grėsmės iš Sovietijos akivaizdoje Vakarai vis daugiau skiria dėmesio mūsų diplomatams ir Lietuvos laisvinimo veiksniams. Nepaskendo nė mūsų naujoji karta. Tūkstančiai pabėgėlių vaikų — vyrų ir moterų — išsimokslino. Dažnam Vakarų universitete ar kitokioj mokslo įstaigoj gali juos sutikti kaip profesorius ar kitokius mokslo specialistus. Jie visi jungiasi į kovą dėl Lietuvos laisvės.

Šių faktų akivaizdoje bolševikai pradėjo peržiūrėti savo kovos taktiką, ypatingai mūsų jaunosios kartos atžvilgiu. Ir štai, kai mūsų jaunimas pradėjo šaukti kongresus, o vėliau įsteigė ir Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungą, bolševikai įsteigė Vilniuje lietuvių kalbos kursus pabėgėlių vaikams "gimtosios kalbos pasitobulinti". Tai gerai pa-

slėpta strategija, skirta dezorientuoti mūsų jaunimą ir išjungti jį iš laisvės kovos. Kitaip sakant, tie kursai yra mokykla, skirta paruošti probolševikinius kadrus užsienio lietuvių jaunimo tarpe. Pagrindinis tokių kursų tikslas yra — a) sunaikinti atvykusio lietuviuko širdyje nepasitikėjimą bolševikais ir b) įdiegti jo sieloje dėkingumą okupantui už tokį "gražų ir laimingą Tarybų Lietuvos gyvenimą". Tokie kursantai dabar ir ateityje, bolševikų manymu, turės įnešti disonansą į jaunąją kartą ir savo skepticizmu (kad ir nesąmoningai) paraližuoti jaunosios kartos kovą dėl Lietuvos laisvės. Bolševikai gerai žino, kad Pabaltijo valstybių kova dėl laisvės, toli gražu nebaigta. Lemiamos nepriklausomybės kovos pačioje tėvynėje ir tarptautinėje arenoje įvyks, kai Sovietijos imperija subyrės ar pasikeis jos režimas. Tad bolševikai viską karo ir darys, kad naujos išeivių kartos nebūtų pasiruošusios būsimo kovoms, kad naujosios kartos neišsiugdytų naujų Valančių, Karevičių, Basanavičių, Kudirkų, Sleževičių, Vaižgantų, Biržiškų, Smetonų, Voldemarų, Roemerų..., kurie galėtų suvaidinti lemiamą vaidmenį tarptautiniame forume.

Tėvai, kurie siunčia savo mažamečius vaikus į okupuotą Lietuvą, į "lietuvių kalbos kursus", sąmoningai ar nesąmoningai bendradarbiauja su okupantu. Tik tokios rūšies bendradarbiavimo bolševikai laukia ir iš kai kurių mūsų intelektualų, ieškančių dialogų su "kraštu".

Ne iš pašaukimo, bet iš pačios savo būklės mes esame laisvės šaukliai mūsų pavergtos tėvynės. Kitoki

Gegužės 6 d. suėjo metai, kai Los Angeles mieste širdies smūgio ištiktas mirė visuomenės veikėjas, ekonomistas plk. ltn. Kazimieras Pažemėnas.

Velionis buvo gimęs 1890 m. kovo 4 d. Telšių km., Saločių vls., Biržų apskr. gausioje ūkininko šeimoj. Vienulikos metų būdamas įstojo į Skrebotišio pradžios mokyklą ir ją baigęs, svajojo apie tolimesnį mokslą.

Netrukus įstojo į Saulės mokytojų kursus. Juos baigęs, 1908 m. mokytojavo Rozalimo dviklasėj mokykloj, iki pirmojo pasaulinio karo.

1914 m. buvo mobilizuotas ir išsiųstas į Rusijos gilumą, Tomsko apylinkėj. 1917 m. Maskvoj baigė Aleksiejaus Karo Mokyklą. Kilus Rusioj revoliucijai, stengėsi grįžti į Lietuvą. Sunkus tai buvo kelias. Civilinių rūbų neturėjo. Kariniais viešai rodytis buvo pavojinga. Išsivertė savo milinė ir ėjo slapstydamasis. Nors ir labai saugojosi pašalinių akių, tačiau komunistų kareivių buvo pastebėtas, suimtas ir įkalintas viename miestelyje. Tas kalėjimas tai didžiulis sandėlys, ar kas panašaus, sausakimšai prigrūstas įvairių profesijų žmonių. Kiekvieną rytą sužvangėdavo raktai, atsida rydavo durys, ir po kokius šešis vyrus būdavo išvedami ir čia pat po langais sušaudomi. Nebuvo klausinėjama nei vardų, nei pavardžių, nei atsiradimo priežasties.

Bet vieną rytą sužvangė raktai, atsida rydavo durys ir visi esantieji sustingo. "Eikit lauk", sušuko sargybniekai. "Šiandien Lenino gimtadienis, jūs laisvi". Iš kelių dešimčių vyrų tik keli tęsė savo kelionę kas sau. Ėjo miškais slapstydami, maitindami žolelėmis, šaknelėmis ar kuo kitu.

mes ir būt negalim, nes kovojam dėl savo ir savo tautos išlikimo.

K. Vėlyvis,
N. Madison, Oh.

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS SKILLED
HELP FOR A MEDIUM SIZED
STAMPING PLANT
TOOL and DIE LEADER
TOOL and DIE REPAIRMAN
MACHINE REPAIRMAN
MILLWRIGHTS
JOURNEYMEN
ELECTRICIANS
(CITY LICENSED)
QUALITY CONTROL
INSPECTOR
ALL MUST HAVE AUTOMOTIVE
STAMPING EXPERIENCE.
ALSO PRODUCTION SUPERVISOR
WITH AUTOMATIC AND COIL
FEEDER EXPERIENCE.
APPLY TO:
RENMUTH, INC.
9111 Schaefer
Detroit, Mich.

(18-27)

A.A. Plk. lt. Kazimierui Pažemėnui atminti

Grįžęs į Lietuvą, velionis įsijungė į besiformuojančią Lietuvos kariuomenę. Dalyvavo Nepriklausomybės kovose. Iš pradžių paskirtas į 10-tą p. pulką Marijampolėje. Čia sukūrė šeimą su Maryte Petruškaite. Vėliau buvo perkeltas į 5-tą p. pulką A. Panemunėje. Iš čia buvo komendiruotas į Aukšt. Karininkų kursus, kuriuos baigė 1924 m. Būdamas AK kursuose, lygia-grečiai studijavo Vytauto Didžiojo universitete, Kaune. 1932 m. baigė Teisų fakulteto ekonomikos skyrių. Rašė periodinėj spaudoje. 1930 m. paskirtas Krašto Apsaugos Ministerijos Technikos Organizacijos Komiteto nariu. Vėliau paskirtas Tiekimo Valdybos Mobilizacijos skyriaus viršininku. Tas pareigas ėjo iki 1940 m.

Kilus II-jam pasauliniam karui, su sergančia žmona ir trimis vaikais pasitraukė į Vokietiją. 1944 m. Kūčių dieną palaidojo ilgai ir sunkiai sirgusią žmoną. Vėliau gyveno įvairiose lietuvių stovyklose. Likęs našlys, nesisikyrė su savo mažiausiojo priešmokyklinio amžiaus sūnum Vytuku. Tik kai mažasis pradėjo lankyti mokyklą, velionis stipriai įsijungė į stovyklos gyvenimo veiklą.

1946 m. lietuvių stovykla iš Geislingeno buvo perkelta į Nuertingę. Čia a. a. K. Pažemėnas buvo vienas iš pirmųjų organizuoti lietuvių gimnaziją. Gimnazija vėliau buvo perkelta į Schw. Gmuendą. Velionis iki pat emigravimo buvo tos gimnazijos vicedirektorius ir mokytojas.

1949 m. atvykęs į JAV apsigyveno Baltimorėj. Vėliau iš čia persikėlė į Los Angeles, Calif. Gyvendamas Baltimorėje, uoliai darbovosi organizacinėj veikloj. Buvo šeštadieninės mokyklos vedėjas ir mokytojas, LB apylinkės valdybos narys, LVS Ramovės skyriaus

pirmininkas, Amerikos lietuvių tautinės s-gos sk. pirmininkas. Gyvendamas Los Angeles, nors buvo sulaukęs žilos senatvės, bet nenutraukė visuomeninio darbo. Priklausė įvairioms organizacijoms, rašė korespondencijas į laikraščius apie lietuvišką veiklą. Baigė rašyti LVS Ramovės istoriją. Rašė pats ir vertė į anglų kalbą kitų parašytus laiškus senatoriams bei kongresmanams. Mėgo meną ir muziką, todėl nepraleisdavo nė vieno lietuviško parengimo. Buvo draugiškas, taikaus būdo, pilnos tolerancijos žmogus.

Užaugino ir išmokslino tris sūnus. Vyriausias Kazimieras-Kęstutis, inžinierius, turi nuosavą sėkmingą įmonę Los Angeles, Calif. Viktoras-Regimantas sėkmingai dirbuojasi moterų rūbų projektavime, San Francisce. Jauniausias Valentinas-Vytautas, inžinierius, San Francisce, Silvania bendrovėje eina atsakingas pareigas.

Liūdi, netekę tėvo, trys sūnūs su šeimomis. Taip pat liūdi jo viena Lietuvoje dar gyva sesuo O. Velžienė ir kiti giminės Lietuvoje ir čia Amerikoje.

Velionis visada sielojosi Lietuvos likimu. Deja, jam neteko sulaukti Lietuvos laisvės. Jį priglaudė svetinga Amerikos žemė. E. A.

GRINDERS

OD and/or Cutter Grinder. Experienced on drills and reamers. Profit sharing, no production rates, new shop, working hours open.

HAYDEN TWIST DRILL SALES CO.,

22822 GLOBE STREET
WARREN, MICH. 48089
313-754-7700

(18-24)

NURSE—LPN. Nursing home for retarded children requires LPN on 3-11 shift. Alternate weekends free. Top salary and benefits. Lansdale area. Call 215-699-3549 for interview appt. between 11 a.m. and 5 p.m. (17-25)

METAL STAMPING SUPERVISOR. Aggressive self starting individual to learn the business through the eyes of a supervisor. Our candidate should possess a working knowledge of punch press operations and have 2 years supervisor experience. Salary commensurate with experience. Send work experience to Crane Edmund Corp., P. O. Box 44, Butler, Ind. 46721. (17-19)

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

PUIKIAUSIUS KAILIUS

rasite tik pas vienintelį
lietuvi kailininką
Chicagoje

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. Wabash Ave.
Chicago, Ill. 60601
Antrame aukšte.

Telefonai:
krautuvės: (312) 263-5826
namų: (312) 677-8489

Chicagos lietuviai

ANTANAS JUODVALKIS

LB ŠVIETIMO TARYBOJE

Iš švietimo Tarybos ir sekretoriaus pareigų pasitraukė mokytojas dr. Rimas Černius. Tarybos sekretoriaus pareigas perėmė mokytoja Irena Šerelienė. Religinio auklėjimo vadovu sutiko būti kun. Antanas Saulaitis, S. J., tik ką atvykęs iš Pietų Amerikos, kur daug dirbo su III-ju Jaunimo kongresu.

Švietimo leidinių komisijos pirm. J. Plačas pranešė, kad komisija nutarė perspausdinti su papildymais Juozo Masilionio Lietuvių literatūros vadovėlių visoms aukšt. klasėms. Antras Komisijai pateiktas vadovėlis nepriimtinas, nes neatitinka švietimo Tarybos nustatytai programai.

Irena Pemkuvienė pranešė, kad komisija paruošė pradžios mokykloms praktiškesnę programą ir ateinantiesiems mokslo metams bus atspausdinta. Programa numatyta išeiti per 30-32 šeštadienius.

Faustas Strolia rūpinasi dainavimo vadovėlio sudarymu, nes iki šiol tokio vadovėlio nebuvo, nors veikė komisija ir yra žinių, kad tokį vadovą bandė ruošti.

Mokslo metus užbaigti kartu su reguliariomis mokyklomis, birželio pradžioje ar gegužės pabaigoje, bet ne mažiau, kaip po 30-32 mokslo šeštadienių.

Knygų platinimo vaju pratęsti iki gegužės 15 d. Iki šiol tik Kristijono Donelaičio mokykla užsisakė didesnę kiekį knygų.

NAUJOS "ŠVIETIMO GAIRĖS"

Posėdžio metu gavau "švietimo Gairių" pirmą numerį, redaguotą Danutės Bindokienės (kiti, atrodo, jau anksčiau buvo gavę ir galėjo pareikšti savo nuo-

monę). Kaip ir buvo laukta "švietimo Gairės" išėjo naujos išvaizdos ir gyvenimiškesnio turinio. švietimo Tarybos pirmininkas Br. Juodelis, sielojasi lituanistiniu švietimu ir dalijasi mokyklų išlaikymo rūpesčiais.

Redaktorė Danutė Bindokienė kviečia į talką visus galinčius valdyti plunksną ir besidominčius lituanistiniu švietimu. Pateikia smulkia lit. mokyklų statistiką. Šiais mokslo metais pradžios mokyklose buvo 1574 mokiniai su 198 mokytojais, aukštesn. mokyklose — 39 mokiniai su 49 mokytojais ir Ped. Lit. Institute 70 studentų ir 42 lektoriai (aukšt. lit. kursai Clevelande lanko 4 stud. ir dirba 10 lektorių). Taigi, lituanistiką mokosi 2045 mokiniai ir dėsto bemaž 300 mokytojų. Kasmetinis mokinių mažėjimas yra nuolatinis ir didelių šuolių nedaro.

Vida Augaitytė, Rimas Černius, Irena Voldemaraitė-Bukaveckienė ir Juozas Plačas rašo apie programas, dėstymą ir mokytojo darbą mokykloje.

Lietuviškai nekalbančių mokinių reikalu rašo pati redaktorė ir mokytojos: Elytė Venkutė-Izokaitytė, Laima Kušlikytė-Braune ir Meilutė Kusak.

Platus švietimo Tarybos leidinių skyrius.

Žurnalas "švietimo Gairės" turi 16 puslapių, nemažą formatą. Pirmas numeris turi techniškų trūkumų: net dvejose vietose, užbaigus straipsnį, palikta po trečdalį puslapio tuščia vieta. Jei nebuvo medžiagos, galima buvo įdėti patriotinį eilėraštį ar kokią ištrauką iš "Kronikos", ar ką nors kita. Pasigendama iliustracijų. Labai gerai būtų prie rašinio matyti ir rašytojo

Prof. dr. Bronius Povilaitis parašė Žemės ūkio Akademijos istoriją, kurios leidejas yra Lietuvių Agronomų Sąjunga. Nuotraukoje knygai leisti komisija. Sėdi iš kairės: dr. A. Verbickas — reikalų vedėjas, istorijos autorius Br. Povilaitis, komisijos pirmininkas prof. B. Vitkus, stovi agr. St. Vaičius, Agronomų Sąjungos pirmininkas A. Šantaras ir agr. V. Žirgulevičius. A. Šeštoko nuotr.

nuotrauką, ypač jaunųjų.

Leidžia LB švietimo Taryba, redaguoja Danutė Bindokienė (6634 So. Richmond St., Chicago, Illinois 60629), administruoja Jonas Bagdonas (6449 So. Troy St., Chicago, Illinois 60629). Spaudė M. Morkūno spaustuvė. Nei prenumeratos, nei atskiro numerio kaina nepažymėtos.

"LAIŠKŲ LIETUVIAMS" VAKARONĖ

"Laiškų lietuviams" redakcija surengė š. m. balandžio 29 d. Jaunimo Centro kavinėje vakaronę, kurios metu pagerbtas aktorius Jonas Kelečius ir paskelbti konkurso laimėtojai.

Vakaronę atidarė ir įvadinį žodį pasakė redaktorius kun. J. Vaišnys, S. J. Vakaronės programą pravedė "Laiškų lietuviams" redakcinio kolektyvo narė rašytoja Nijolė Užubalienė. Visą vakaro programą atliko aktorius Jonas Kelečius.

Rašytojos įžvalgumu ir meniniu pajautimu N. Užubalienė aptarė aktoriaus

Jono Kelečiaus nueitą gyvenimo kelią. J. Kelečius, nors gimė Rygoje (1918. I. 1), bet jaunystę praleido ir pirmuosius mokslus išėjo rytų Aukštaitijoje, Rokiškyje. Jaunas būdamas aktyviai dalyvavo sportinėje veikloje. Pasitraukęs į Vokietiją, 1945 metų pabaigoje, kitiems padedant, Hanau stovykloje įsteigė teatrą "Atžalynas". Čia vaidino daugelyje veikalų ir sukūrė nepamirštamų personažų. 1949 m. atvyko į Ameriką ir įsijungė į lietuvių teatrą Chicagoje. Čia dirbo, dėl kasdieninės duonos, studijavo ir vaidino. Ir dabar dar dažnai matomas scenoje įvairiuose renginiuose.

Pirmoje dalyje išpildė žinomo absurdo dramaturgo S. Becketto monologą (vertimas L. Mockūno). Nepaprastai sunkų dalyką, aktorius perdavė su dideliu įsijautimu ir pergyvenimu. Antroje dalyje, perdavė dar gyviau ir vaizdingiau, rytų aukštaičių tarme, Pulgio Andriušio "Neįleido" iš knygos "Anoj pusėj ežero". Tokius ilgus ir sunkius kūrinčius pasakojo ne iš rašto ar knygos, bet atmintinai, kas sudarė dar tikrovesnį įspūdį.

Rengėjų vardu aktoriai J. Kelečiui ir techninėms pagelbininkėms: St. Kelečienei ir V. Aleknienei prisegė po gėlę, o gausi publika, aktorių net tris kart iššaukė į sceną.

Įtarpoje, "Laiškų lietuviams" konkurso vertinimo komisijos sekretorė A. Eivienė perskaitė laimėtojus.

I ir II premijas pasidalino N. Gailiūnienė ir L. Gražulienė, III-čią — G. Kriaučiūnienė, IV-tą — kun. A. Tamošaitis, S. J. ir V-tą — D. Staniškienė. Taigi, 4 laimėtojų yra moterys ir 1 kunigas.

Premijas sudėjo šie mecenatai: dr. L. Kriaučiūnas, J. Lieponis, kun. Ig. Urbonas, St. Rudokienė

(kas metai) ir kun. J. Prunskis.

Mecenatų vardu žodį tarė ilgametė rėmėja St. Rudokienė, o laimėtojų — L. Gražulienė ir kun. A. Tamošaitis.

Vakaronė praėjo pakilioje nuotaikoje ir naujoviškai patvarkytoje patalpoje.

Jaunimo Centro kavinės lubose šviečia lietuviškais motyvais įrengti dail. Raimundo Lapšio vitražai.

PAKEITIMAI TĖVŲ JĖZUITŲ VADOVYBĖJ

Jėzuitų ordino vadovybė š. m. balandžio 22 d. paskyrė kun. Juozą Vaišnį, S. J. lietuvių jėzuitų Chicagos namų vyresniu, jo pagelbininku — kun. Anicetą Tamošaitį, S. J. Iki šiol šias pareigas ėjo kun. Jonas Borevičius, S. J.

LB VIDURINIŲ VAKARŲ APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas įvyko gegužės 1 d. Jaunimo Centro apatinėje salėje. Dalyvavo 115 atstovų iš 13 apylinkių, Tarybos nariai ir keliolika svečių.

Suvažiavimą atidarė ir jį pravedė Apygardos pirm. Kazys Laukaitis. Sugiedotas Lietuvos himnas. Reikšmingą maldą sukalbėjo kun. J. Borevičius, S. J. Trumpais žodžiais sveikino PLB pirm. Br. Nainys, Krašto valdybos vardu vicepirm. M. Jakaitis ir Lietuvių Fondo valdybos pirm. dr. A. Razma. Minutės susikaupimu pagerbtas staiga miręs Lietuvių Fondo vykdomasis vicepirm. plk. Antanas Rėklaitis.

Registracijos komisiją sudarė Brighton Parko apylinkė, o jai vadovavo pirm. V. Šilas. Rezoliucijų komisijon Apygardos valdyba pasiūlė Kazėmekaitį, V. Kamantą ir J. Ivanauską, o susirinkimas pridėjo M. Jakaitį, S. Vidmantą ir (Nukelta į 10 psl.)

Būrelis BALFO talkininkų Chicagoje, kurie pakuoja ir paruošia siuntinius. BALFas kasmet išsiunčia į Suvalkų Trikampį apie 400 siuntinių. Iš kairės: sandėlio vedėjas dir. Juozas Mackevičius, Emilija Kolbienė, Amelija Balešienė, Marija Macevičienė, Petronėlė Kinderienė, Grožvyda Giedraitytė. II-je eilėje: Vytautas Žilinskas, Marija Gotceitienė, Juozas Saladžius, Irena Sekmokienė, Kostas Repšys, Juozas Blažys, Vladas Paškevičius.

V. Noreikos nuotr.

CHICAGOJE...

(Atkelta iš 9 psl.)

A. Juodvalki, bet pastarasis atsisakė.

Pranešimai

Apygardos pirm. pranešimas buvo paruoštas raštu ir visiems dalyviams įteiktas, o kasos — tik apylinkių pirmininkams ir spaudai. Iš pirmininko K. Laukaičio pranešimo paaiškėjo, kad apygardos valdyboje buvo žymių pasikeitimų. Praėjusiais metais išrinktoji apygardos valdyba pirmininku išsirinko V. Kamantą, bet jam iš valdybos pasitraukus, jo vietą užėmė M. Jakaitis. A. Gečiui sudarius naują Krašto valdybą, M. Jakaitis užėmė vicepirm. postą ir iš apygardos valdybos taip pat pasitraukė. Tokiu būdu, vienų metų bėgyje, Apygardos priešakyje nuo 1976 m. spalio 8 d. atsisistojo trečias pirmininkas Kazys Laukaitis.

Apygardos valdyba, kiek jėgos, sąlygos ir ištekliai leido, judėjo ir dalyvavo vietos lietuvių gyvenime. Įsteigė naują apylinkę Indianapolyje, sulipdė beirstančią apylinkę East Chicagoje, lankė kitas apylinkes, rūpinosi švietimo reikalais, pravedė rinkimus į Tarybą, darė pasitarimus su apylinkių pirmininkais ir t.t. K. Laukaičio pranešimą papildė buv. pirm. M. Jakaitis. Kasos tovį pranešė išdininkas K. Barzdukas. Iš apylinkių solidarumo įnašų gauta 720 dol., laisvinimo reikalams surinkta 1216 dol., o švietimo tik 10 dol. Šios sumos perduotos Krašto valdybai. Dviems mokykloms duota 100 dol. pašalpa.

Vistik, atrodo, kad daugiau rūpinamasi paremti politinius reikalus, o švietimas paliekamas apylinkėms ir tėvų komitetams. Pastarieji, negaudami paramos iš LB institucijų yra priversti ubagauti iš visuomenės ir kitų organizacijų.

Švietimo reikalais pranešimą padarė Juozas Plačas. Jis pastebėjo, kad mokinių skaičius metai iš metų mažėja ir mokyklas išlaikyti yra sunkiau. Mokyklų išlaikymas yra paliekamas tėvų komitetams ir mokytojams. Per mažai prisideda apylinkių valdybos.

Mokytojų sudėtis pamažu keičiasi ir jaunėja. Jau dabar yra apie pusė mokytojų mokslus išėjusių tremtyje. Kas metai darosi sunkiau surasti gerai pasiruošusių mokytojų. Kartais mokytojais ateina tą pačią mokyklą baigę mokiniai. Tas yra labai gražu, tik deja, jų lituanistinis žinojimas yra dažniais atvejais per menkas. Nuo mokytojų pasiruošimo, priklauso ir mokslo lygis. Reikia apylinkių taltos verbuojant vaikus į lit. mokyklas.

Kontrolės komisijos aktą perskaitė Vytenis Svilas.

Išlaidos pateisintos dokumentais ir racionaliai naudotos. Siūlė apyskaitas patvirtinti.

Apie lietuvių kapinių komiteto veiklą pranešė pirm. A. Regis. Komitetas džiaugėsi atsiektais laimėjimais ir prašė jais naudotis, ypač laidoti žmoniškų būdu ir statyti paminklus su lietuviškais užrašais.

Diskusijos

Diskusijos buvo gana gyvos ir daug atstovų jose dalyvavo. Dažnu atveju buvo iškelta visai naujų reikalų, nieko bendro su Apyg. valdybos veikla neturinčių. Principinių klausimų nebuvo iškelta, o kalbėta bėgamaisiais reikalais. Apygardos valdybos apyskaitos ir veikla patvirtinta.

Apylinkių pirmininkų pranešimai

Po pietų pertraukos pranešimus padarė visa penkiolika apylinkių, nors dvi suvažiavime nedalyvavo, bet atsiuntė raštiškus pranešimus. Vienos apylinkės geriau veikia ir rūpinasi visais lietuvių reikalais, kitos šiaip taip juda, o yra ir tik vegetuojančių. Apylinkių jaunieji pirmininkai kitaip žiūri į veiklą ir didesnę dėmesį kreipia į amerikietišką visuomenę ir didesnę informaciją. Jų veikla yra tik užuomazgoje ir šiandien sunku ką nors pasakyti apie rezultatus.

Nepriklausomybės paskelmo minėjimuose, rengtuose LB apylinkių, aukotojams buvo palikta laisva valia,

kuriam veiksmui auką duoti.

Apygardos pirm. K. Laukaitis paryškino, kad Apygardos valdyba daugiausia dėmesio kreipė į įstatų vykdymą, organizacinius reikalus ir informaciją.

Klausimai ir sumanymai

Švietimo Tarybos pirm. Br. Juodelis prašė apylinkių valdybas vykdyti mokinių vajų, kad neliktų nė vienos šeimos, turinčios mokyklinio amžiaus vaikų, neleidžiančios į lituanistines mokyklas. Taip pat, prašė daugiau dėmesio kreipti į švietimo Tarybos išleistus leidinius ir juos dovanoti baigiantiems mokyklas.

Kun. J. Kuzinskas pranešė apie LRK Kroniką, prašė įsigyti ir įstoti į rėmėjų eilę.

Pirmininkaujantis pranešė apie kun. A. Kezio prašymą įstoti nariais į Amerikos lietuvių bibliotekos leidyklą ir įsigyti jos leidinius.

Rezoliucijos

Rezoliucijų komisijos pirmininkas Juozas Ivanauskas perskaitė porą padėkos rezoliucijų, kurios buvo priimtose. Apygardos valdybos pageidavimus norėjo praveisti nutarimų forma. Dalis jų praėjo, o dalis buvo atmestos. Šie nutarimai buvo grynai administracinio pobūdžio ir nebuvo reikalo suvažiavimui patiekti.

Kenosha - Racine apylinkės pirm. L. Pliūros atsiųžtos ir pasiūlytos rezoliucijos nepraėjo.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE SPECIALUS VAJUS

• Šio vajeaus sąlygomis galima apsidrausti tik Class V-2 — tai yra viso amžiaus apdrauda, kuriai mokesčiai mokami per 20 metų. Apdraudos dydis — \$2,000 arba \$1,000.

• Apsidrausti gali visi nuo 1 iki 70 metų amžiaus.
• Sveikatos patikrinti nereikia.
• Šio vajeaus metu apsidraudę gauna 45% nuolaidą nuo pirmųjų metų mokesčių ir 10% nuolaidą nuo sekančių 19-kos metų mokėjimų.

• Po trijų metų garantuojama paliudymų pinigine vertė (Cash Surrender Value) ir apmokėta apdrauda (Paid-Up Value).

• Šia apdrauda turi teisę pasinaudoti SLA nariai, jų šeimos, taip pat ir jų prieteliai ir lietuvių draugai.

• Norint apsidrausti, reikia kreiptis į savo Kuopos Finansų Sekretorių arba organizatorių telefonu ar laišku. Jis jums įteiks užpildyti ir pasirašyti suprastintą Non-Medical aplikaciją. Taip pat sumokėkite Finansų sekretoriui pirmųjų metų mėnesinius arba metinius mokesčius.

• Įsirašyti į Susivienijimo Lietuvių Amerikoje yra dabar geriausias laikas.

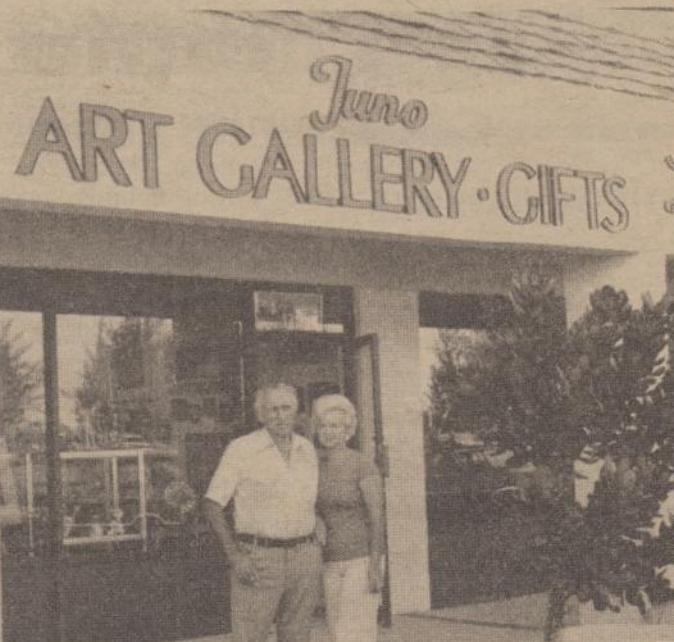
• Mums visiems reikia didesnės gyvybės apdraudos, kadangi viskas nuolat brangsta.

• Apdrauda pradės galioti nuo sekančio mėnesio pirmosios dienos, kai SLA Centras jūsų aplikaciją bus aprobaavęs ir gaus jūsų pirmuosius mėnesius arba metinius mokesčius.

• Jeigu Finansų sekretoriaus arba organizatoriaus adreso neturite ir jeigu jūsų apylinkėje SLA kuopos nėra, prašoma kreiptis į SLA Sekretorę:

Mrs. G. Meiliunas
Lithuanian Alliance of America
307 West 30th Street
New York, N. Y. 10001
Tel. (212) 563-2210

(13-18)

Dailininkas Antanas Petrikonis, buvęs chicagietis, jau kuris laikas įsikūręs Floridoje, Juno Beach mieste atidarė savo paveikslų galeriją ir atminų parduotuvę. Nuotraukoje Liucija ir Antanas Petrikoniai prie savo galerijos.

Rezoliucijų-nutarimų priėmimas sukėlė daug diskusijų ir užvilkinio laiką.

Pabaigoje K. Laukaitis padėkojo šeiminkėms Modestienei ir Laukaitienei, už paruoštus užkandžius, o visiems delegatams už gausų dalyvavimą ir parodytą ištvermę. Suvažiavimas baigtas 17:20 val. p. p. (užtruko 6 val. ir 20 min.).

CHICAGOS LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ PASTOGĖJE

Balandžio 29 d. pirmą kartą 1977 m. sąstato posėdyje Lietuvių tautinių namų direktorių taryba. Pirmininkavo prezidiumo narys — Algis Visockis. LTN direktorių tarybą sudaro 17 direktorių, kurių dvylika renka metiniai narių susirinkimai, o penkis deleguoja nariai — organizacijos. Direktorių taryba yra šios organizacijos vyriausias sprendžiamas organas. Taryba kasmet renka bėgamiesiems organizacijos reikalams tvarkyti ir pačią organizaciją atstovauti LTN valdybą.

Šiame posėdyje į 1977 m. valdybą išrinkti: Audronė Pavilčiūtė, Zita Visockienė, Juozas Andrašiūnas, Jonas Jurkūnas, Bronius Kasakaitis, Oskaras Kremeris, Algis Modestas, Aleksandras Traška ir Mečys Valiukėnas.

Direktoriatas susipažino su LTN finansine padėtimi, kuri visų supratimu skaitoma esanti gera. Išskirta direktorių komisija uždaviniai, arčiau apsižvalgyti su Chicagos pietvakariuose turimo sklypu aplinkuma ir pastudijuoti galimybes jį padidinti perkant daugiau žemės ir eventualiai parengti planą, kaip tą žemę išnaudoti, ar joje statydintis.

Ilgiau svarstyta Lietuvių tautinių namų turimos savo nariams ilgalaikės paskolos tolesnio tvarkymo reikalas. Pavesta direktorių komisijai peržiūrėti nūn veikiančią By-laws Lithuanian National Hall, Inc. ir,

esant reikalui, parengti tarybos nuožiūrai svarstyti jo pakeitimus.

Direktoriatas, susipažinęs su LTN dešimtmečio minėjimo finansine apyskaita, pareiškė pasitenkinimą ir padėką minėjimui rengti komitetui, ypač jo prezidiumui ir namų valdybai, už pastangos ir darbą šį minėjimą rengiant bei jį pravedant. (mv)

JAV LB (R) VIDURIO VAKARŲ APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Suvažiavimas įvyko š. m. balandžio 30 d., Lietuvių Tautiniuose Namuose, Chicagoje, Ill.

Atidarymo žodį tarė apygardos pirm. dr. Vyt. Balčiūnas,

Darbo prezidiumą sudarė dr. V. Plioplys, Juškevičius, Tikuižis ir A. Repšienė. Sekretoriavo Z. Juškevičienė.

Suvažiavimo dalyviams įdomią paskaitą, apie išeivijos lietuvių jaunimą, skaitė Ne akivaizdinio Lituanistikos Instituto dir. Serapinas.

Į naująją apygardos valdybą ir tarybą išrinkti šie asmenys: A. Abraitis, St. Dubauskas, L. Hofmanienė, V. Pocius, A. Repšys, B. Sebastijonas, E. Smilgys, D. Tričienė ir St. Pranskevičius. Į tarybą dar įeina ir apylinkių valdybų pirmininkai. Į kontrolės komisiją išrinkti: A. Pleškys, J. Vaičiūnas ir A. Tauginas.

Suvažiavimas su dideliu dvasios pakilimu ir ryžtu baigtas 4 val. p. p. Lietuvos himnu.

7 val. vak. tuose pačiuose namuose — salėje įvyko banketas, kurio metu, svečias iš New Yorko, Tautinio Sąjūdžio atstovas VLIKE inž. A. Sperauskas pasakė reikšmingą kalbą. (ap)

WANTED EXPERIENCED MACHINE REPAIRMEN

Must be fully qualified to repair all presses, lothes, mills, gear machinery, and make shafts and bearings as needed. Full benefit program & ample overtime opportunities.

MELLING TOOL CO.

145 W. MONROE ST.
JACKSON, MICH. 49204
1-517-784-3179

(10-19)

ALĖS RŪTOS VIEŠNAGE CHICAGOJE

BIRUTĖ PŪKELEVICIŪTĖ

Balandžio 16-tosios vakaras lietuviškoje Chicagoje buvo paskirtas rašytojai Alei Rūtai. Orams netikėtai atšilus, rodos, per vieną naktį beržai apsibarstė gležnais lapais, pražydo tulpės ir vyšnios. Taigi, pavašariškas šeštadienis maloniai nuteikė literatūros mylėtojus, besirenkančius Jau-nimo Centro kavinėn pasi-klausyti retos viešnios iš Kalifornijos.

Rengėjų (Skaucių Sese-rijos) vardu vakaronę atidarė Irena Kerelienė, pakviesdama Vilią Kerelytę tarti įžanginį žodį. Jaunoji kalbėtoja suglaustai ir vienkart išsamiai apžvelgė Alės Rūtos literatūrinį ke-liją. Malonu pastebėti, kad Vilija Kerelytė kiekvieną jai pavestą uždavinį atlieka puikiai pasiruošusi, su mei-

le ir jaunatvišku entuziazmu. Jos asmenyje neabejo-tinai bręsta rimta kultūros darbuotoja.

Šiltais aploclismentais su-tikta, Alė Rūta pasidžiaugė proga viešėti Chicagoje ir savo kūrybos vakarą pradėjo keliais poetiniais pasa-žais, kurie, dailiai perpinda-mi jos pradines mintis, suteikė naują žvilgsnį ir į pačią rašytoją — daugiausia pažįstamą kaip bele-tristę.

Pirmajai ištraukai Alė Rūta pasirinko "Trumpos dienos" fragmentą. Romanas 1954 m. laimėjo "Drau-go" konkursą; knyga sėk-mingai keliavo ir jos laida jau seniai išsibaigusi. Taigi, buvo ypatingai įdomu pa-žvelgti į "Trumpą dieną" iš tolimesnės perspektyvos. Iš-traukoje vaizdžiai aprašo-

Rašytoja Alė Rūta-Arbienė

mas Aukštaitijos peizažas ir jaunos samdinės Bronės nuotakos, ruošiantis į ge-gužines pamaldas, kai gai-vališkai pažyduosio pavasa-rio fone ir širdis, tartum pumpuras, kiekvienu metu gali praplyšti, besiveržda-ma į laimę.

Sekė romano "Į saulėte-kį" epizodas, kurio veiks-

mas klostosi 18-to šimtme-čio pradžioje, karų ir maro nusiaubtoje Lietuvoje. Bau-džiauninkė mergaitė Ugnė, patraukusi Bebrūnevi-čių ponaičio akį, slapstosi nuo atėjusio jos išsivesti prievaizdos. Vienok, supra-tusi, kad jai nepasirodžius, bus mirtinai užplaktas jos tėvas, pasiryžta eiti į dva-rą. Šalia valingos mergai-

tės, pasyvumo kontrastu piešiamas jos mylimas vai-kinas Kazys, paliečiant pa-ties blogio problemą per baudžiauninko galvosenos prizmę: prievaizda privalo būti, lygiai taip, kaip pra-gare privalo būti velnias.

Pirmąją vakaro dalį už-baigė ištrauka iš romano "Broliai". Tai aukštos dra-minės įtampos scena, vykstan-tanti Lietuvos kaime vokie-čių okupacijos metu, artė-jant rusų kariuomenei. Jau-nojo Mikėno ir jo pusbrolio Buteikio ideologinė priešys-tė ir meilė tai pačiai mergi-nai — gerai sukonstruuo-ti dinaminės išeities taškai, per kuriuos rašytoja pagau-liai veda skaudžios brolių kovos temą.

Po trumpos pertraukos Alė Rūta persikėlė į ameri-kinio gyvenimo foną, pa-skaitydama savo novelę "Užmiršau". Tai istorija apie išeivį-šviesuolį, perne-lyg "mokytą" Amerikos darbo rinkai, kuris užpil-dydamas vis naujus prašy-mus darbui gauti, tolydžio ėmė vis mažiau minėti savo akademinį išsilavinimą, kol, pagaliau, jį visai "užmir-šęs", gavo darbą tarptauti-niame aerodrome — kroviku.

Alės Rūtos romanus "Pri-sikėlimas" ir "Kelias į kai-rę" (1964 m. "Dirvos" kon-kurso premija) reprezenta-vo parinktų minčių pluoštas apie laiką, mirtį ir meilę: mirštančio dailininko Zeno-no ir rašytojo Antano Pu-šinio mąstymų skeveldros.

Vakaras buvo užbaigtas ištrauka iš romano "Moti-nos rankos". Tai Emili-jos Kunigiškytės senatvės portretas: motinos rūpes-čių, pasiaukojimo ir kantry-bės paveikslas, Alės Rūtos nutapytas su didele meile ir šilima.

Nelengva rašytojui, pa-skelbusiam šešiolika knygų, per kelias valandas save ir savo kūrybinius siekimus pilnai atskleisti. Tačiau Alė Rūta tinkamai ir apgalvo-tai buvo parinkusi savo knygų ištraukas — lietuviš-ko rašto mylėtojai buvo pla-čiai pavadžioti po jos litera-tūrinį tereną ir personažų vidų.

Gaila, kad šio reto ir įdo-maus vakaro metu nesima-

(Nukelta į 12 psl.)

INSTANT LOTTERY TV BONUS PADARYS GYVENIMĄ TURTINGESNIU 40 LAIMINGŲ LOŠĖJŲ!

- Virš \$100,000 dovanų duodama Instant Lottery TV bonus... Gal būt ir jums?
- Jūs galite laimėti \$50,000 aukščiausią dovaną! Arba \$10,000. Arba \$5,000. Arba \$1,000. Viso 40 laimėtojų!
- Kas savaitę. Tai įdomu. Tai atpildas!
- Dalyvaukite sekančiame traukime atsiųsdami 4 nelaimėjusius Instant Lottery bilietus: TV Bonus, P. O. Box 6510, Cleveland, Ohio 44101.
- 50 c. Pot O' Gold laimėję numeriai taip pat dalyvauja! Pagrindinis laimėjimas mažiausiai \$40,000.
- Dabar didesnė pagunda negu kada įsijungti į malonumą!

Ką darytumėt, jei
tai atsitiktų jums?

Ketvirtadienį 7:30 žiūrėk
Ohio Lottery TV Show

By law, all net proceeds of the Ohio Lottery are contributed to the general fund of the State of Ohio and distributed for the benefit of all Ohioans in such areas as education, public welfare, mental health and other needs.

Alė Rūta...

(Atkelta iš 11 psl.)

tė autorės knygų, kurias daugelis svečių būtų neabejotinai įsigiję. Žinia, rengėjams sunku iš anksto pramatyti visas detales, tačiau panašaus pobūdžio renginiai beveik visados nesunkiai gali tapti vartais, pro kurias iš skaitytojų rankas atkeliautų lietuviškos knygų.

Kitą dieną Alė Rūta, pakviesta Lietuvių Moterų Federacijos Chicagos klubo, dalyvavo Atvelykio šventėje ir gausiai susirinkusiems į Tautinius Namus svečiams paskaitė pavasarišką eskizą apie velykines nuotaikas laisvoje tėvynėje.

OWNER OPERATORS AND FLEET OPERATORS

With tandem-sleepers and good drivers needed at Manistee, Mich. Operation covers Ohio, Indiana, and Illinois, and return to Michigan. Call collect: GILLILAND TRANSFER CO., FREMONT, MICH. 616-924-0110. (12-21)

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATORS & SET UP MEN. Experienced on National Acmes. Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Days, 50 to 55 hour week. Excellent pay, fringes and working conditions. Call 313-426-4637. DEXTER AUTOMATIC PRODUCTS COMPANY, 3045 Broad St., Dexter, Mich. 48130 (9-29)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerai pažįstama firma, kuri per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ ir t.t.

GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

488 MADISON AVE. (tarp 51 ir 52 g-vės)

FLOOR 21st NEW YORK, N. Y. 10022

SKYRIAI:

Apple-Valley, Min. 55124-7707	147St.	Tel.: 612-432-7083
New York, N.Y. 10003	— 45 Second Avenue	AL 4-5456
New York, N.Y. 10011	— 135 W. 14 Street	CH 3-2583
So. Boston, Mass. 02127	— 389 West Broadway	268-0068
Bridgeport, Conn. 06610	— 1880 Seaview Ave.	203-367-2863
Buffalo, N.Y. 14206	— 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
Chicago, Ill. 60622	— 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
Chicago, Ill. 60629	2501 West 69 St.	WA 5-2737
Cleveland, Ohio 44134	— 5879 State Road	884-1738
Irvington, N.J. 07111	— 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
Irvington, N.J. 07111	— 1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504	— 636-38 Bridge St. N.W.	GL 8-2256
Hackensack, N. J. 07601	— 112 Main St.	201-342-9816
Hartford, Conn. 06106	518 Park St.	246-9473
Lakewood, N.J. 08701	— 241 Fourth Street	FO 3-8569
Los Angeles, Calif. 90022	— 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
New Haven, Conn. 06511	— 1329 Boulevard	LO 2-1446
Newark, N.J. 07106	— 698 Sanford Avenue	373-8783
Passaic, N.J. — 176 Market Street		GR 2-6387
Philadelphia, Pa. 19122	— 1214 N. 5th. St.	PO 3-4818
Philadelphia, Pa. 19141	— 4925 Old York Rd.	GL 5-9586
Pittsburgh, Pa. 15203	— 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
San Francisco, Cal. 94115	— 1826 Divisadero St.	FI 6-1571
Wappingers Falls, N. Y. 12590	— Hidden Hollow Apts.	914-297-0261
Waterbury, Conn. — 905 Bank Street		PL 6-6766
Fort Wayne, Ind. 46808	— 1807 Beimeke Rd.	432-5402
Worcester, Mass. 01610	— 144 Millbury Street	SW 8-2868
Youngstown, Ohio 44503	— 309 W. Federal Street	RI 3-0440

PIETŲ AMERIKA SUŽINOS APIE LIETUVIŲ KALBĄ

Dr. Antanas Klimas, Rochesterio universiteto profesorius, lankysis: Kolumbijoje, Argentinoje, Urugvajuje, Brazilijoje ir Venesueloje, š. m. gegužės 17 — birželio 23 d.d. laikotarpyje. Visuose minėtų kraštų universitetuose ruošiamos paskaitos apie lietuvių kalbos kilmę, kas sukėlė nepaprastą susidomėjimą Pietų Amerikos lietuvių tarpe, ypač Kolumbijoje, Argentinoje ir Brazilijoje. Pavyzdžiui, Kolumbijoje, paskaitų nori Bogotos ir Medellino lietuviai.

Kadangi Pietų Amerikoje nėra lietuvių kalbininkų, o šiaurės Amerikos spauda dėl ekonominių sąlygų yra sunkiai prieinama, PLB nutarė į Pietų Ameriką nusiųsti mokslininką, kuris, ypač tenyksiems lietuviams studentams padėtų orientotis lietuvių kalbos klausimuose. Kraštuose simpoziumų organizavimas yra vietinių Lietuvių Bendruomenių arba jos padalinių, k. a., Jaunimo Sąjungų, atsakomybėje. Minėti padaliniai rūpinasi profesoriaus priėmimu, apgy-

vendimu ir t.t. Kelionę ir mokomųjų priemonių pagaminimą finansuoja PLB.

Tikimasi, kad dr. Klimo paskaitų pasekoje susidarys pagrindas ir tolimesniam moksliniam bendradarbiavimui tarp šiaurės ir Pietų Amerikos lietuvių. Panašūs simpoziumai galėtų įvykti literatūros, meno, istorijos bei politikos klausimais, nes specialistų šiose srityse netrūksta.

Romas Kasparas

NEW YORK

MARGUČIŲ ŠVENTĖ

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos New Yorko klubas, vadovaujamas dr. Marijos Žukauskienės š. m. balandžio 17 d., Kultūros židinyje surengė klubo tradicija virtusį velykinį stalą. Meninę dalį atliko aktorius Juozas Palubinskas, kurį pirmą kartą šiai publikai pristatė akt. Vitalis Žukauskas, supažindinęs su jo sėkminga praeitimi pakvietė į sceną prabilti jį patį, kuris šiuo metu gyvena Baltimorėje, bet savo talento, kaip vėliau paaiškėjo, nėra apleidęs. Jis padėklamavo visą eilę poezijos žymiųjų mūsų kūrėjų ankstesnių laikų ir dabartinių. Reikia pažymėti, kad jo pasirinktas repertuaras yra pilnas nostalgijos, ilgesio ir skausmo.

Po programos vyko margučių šventė ir vaisės prie nepaprastai turtingo Velykų stalo, kurio visus užkandžius paruošė klubo narės, kad galėtų galimai daugiau pajamų gauti jų numatytiems uždaviniais įgyvendinti. Iždo papildymui loterijon išleista dail. J. Rūtenio kūrinys ir du išpuošti pyragai. Publikos atsilankė virš šimto asmenų, jų tarpe net iš artimųjų apylinkių ir iš Connecticutos valstybės dr. P. Vileišis su vietos klubo aktyviom veikėjom. Įdomu paminėti, kad buvo atvykęs ir New York Times biznio skyriaus korespondentas šalpukas su tėveliu.

CLERK

Typing inventory control, good with figures. Diversified duties with fast growing company. Good starting salary & benefits. Car necessary for your transportation. If you want to grow with us call 228-4010. (18-24)

DESIGNERS CHECKERS DETAILERS WELDING FIXTURES SPECIAL MACHINES AUTOMATION

FULL BENEFITS
OVERTIME
ENVENING INTERVIEW BY APPT.
CONTACT PETE KRAYDICH

WALTONEN

ENG. SERVICE

966 LIVERNOIS
TROY, MICH. 48064
313-588-2043 (17-26)

WANTED JOURNEYMEN PATTERN MAKERS, MODEL MAKERS, MACHINISTS, METALS, WOOD, PLASTIC.

Must be able to set up work from blue prints & close tolerance. Top pay, benefits, heavy overtime.

MERCURY PRESENTATIONS INC.

2001 KARBACH
HOUSTON, TEXAS 77092
713-681-3255 (16-19)

• Ona ir dr. Stasys Bačiai prašo visą korespondenciją jiems siųsti šiuo adresu: 2622 16th Street, N. W., Washington, D. C. 20009, t. y. Lietuvos Pašuntinybės adresu.

AGRICULTURAL WORKERS

\$2.50 PER HR. GUARANTEE

Our recent expansion program requires additional harvesters to pick our mushrooms. Under our guarantee plus incentive program, we will pay you \$2.50 per hour during our training program designed to enable you to earn in excess of \$3.00 per hour. Our current harvesters under this program earn \$2.75-\$4.00 per hour.

This is a new incentive program, which combined with our group insurance program, provides an attractive full time agriculture employment opportunity.

Please apply in person daily, 8:00 a.m. 5:00 p.m. at our VALMEYER PERSONNEL OFFICE.

CASTLE & COOKE FOODS

VALMEYER, ILL

618-935-2295 or 2282

Equal Opportunity Employer (19-28)

WANTED EXPERIENCED COLD DRAWN STEEL MILL. Needs experienced operators capable of set-ups and complete handling of combined drawing machine. Excellent salary and all fringe benefits. BARNABO STEEL CORP., 8455 Ronda Drive, Canton, Mich. 48187 West of Haggerty, South of Joy (19-28)

PHYSICIAN WANTED — FULL-TIME PHYSICIAN

FOR MODERN 350 BEDD Infirmary and Extended Care Facility in growing Orange County, in Goshen, New York.

Attractive salary with excellent County employee benefits (retirement plan and hospitalization provided) NEW YORK STATE LICENSE NECESSARY.

WRITE TO:

MICHAEL TEMCHIN, M.D.

MEDICAL DIRECTOR

ORANGE COUNTY HOME AND INFIRMARY

P. O. BOX 59

GOSHEN, NEW YORK 10924 (19-23)

IMMEDIATE OPENINGS FOR:

1ST CLASS SKILLED

MACHINE OPERATORS

Be able to set up work from blue prints and close tolerance, with experience on numerically controlled vertical turret lathes. 2nd & 3rd shifts. Call or write P. OSBORN,

GRAY TOOL CO.

7135 Ardmore

Houston, Texas

713-747-1240

An Equal Opportunity Employer (17-26)

TOOL AND DIE MAKER

Immediate opening on first shift for experienced tool and die maker to make wire forming jigs and fixtures for this manufacturer of wire products. Good hourly rate, excellent fringe benefits. Please call PETER HOPKINS for an interview.

PREMIER

MANUFACTURING CORP.

12117 BENNINGTON AVE.

CLEVELAND, OHIO 44135

(19-23)

SKILLED V. W. MECHANICS TO LIVE AND WORK IN BEAUTIFUL COLORADO TOP PAY

Denver's Newest V. W., Subaru, GMC Truck Dealership. We are at fast growing dealership, and can offer you an opportunity to grow with us. Ideal working conditions and equipment.

NORTHWEST AUTO

ROSS HALFYARD

CALL COLLECT

303-469-1831 (19-21)

PLASTIC INJECTION MOLDING FOREMAN or ASSISTANT

Excellent opportunity for individual with heavy experience in custom injection molding for Mt. Clemens area Plastic Manufacturer.

Call STAN DAWIDOWSKI

313-791-3000 (19-28)

WANTED TOLL MAKER LEADER

TOOL MAKERS
BRIDGEPORT OPERATORS
BORING MILL OPERATORS

Full or part time.

Experienced. Fringe benefits.

NOMAD MFG. CO.

18320 Fitzpatrick

Detroit, Mich. 48228

313-835-1220 (17-23)

AUTOMATIC SCREW MACHINES

OPERATORS & SETUP

Acme Gridley and Davenport Screw Machines. All brass work. Modern plant located in Piedmont area of North Carolina. Excellent fringe benefits including profit sharing retirement. Will relocate. Salary based on experience. Send resume or call:

WALTER H. WILSON, DIRECTOR OF PERSONNEL

THOMAS MANUFACTURING CO., INC.

1024 Randolph Street

Thomasville, N. C. 27360

(919) 475-2131

An Equal Opportunity Employer

(19-21)

IMMEDIATE OPENINGS FOR

PRODUCTION SUPERVISORS

Excellent opportunity in manufacturing environment for individuals with experience in supervising industrial power sewing operations.

Company offers excellent salaries as well as a benefit program that includes paid hospitalization and life insurance, dental care coverage, stock and product discounts.

Those with experience should send resume or apply in person between the hours of 8 AM and 4 PM to:

SALARIED PERSONNEL DEPARTMENT

FISHER BODY DIVISION

EUCLID PLANT

20001 Euclid Ave.

Euclid, Ohio 44117

216-266-5058

An Equal Opportunity Employer M/F/H

(19-21)

GMC

Kai medis tampa idėja

Ilga, plona ranka dengia kaktą. Išskaptuotas už rankos pasislėpęs veidas yra sustingęs įtemptame galvo-jimo procese. "Nesuprantu" — byloja užrašas ties Dagio reljefu. Atsargiai pirštų galais paliečiu žvilgantį medį. Seku skaptuku išpiautus įdubimus, linijas ir kontūrus, kuriais plaukia išraiška ir mintis. Prisiartinu prie didelio reljefo, užvardinto "Laisvės". Čia Romo Kalantos tragedija. Ant šviesaus, ugnimi ir drąsa pulsuojančio bareljefo žvilga parausvinimai — tai ties jaunuolio kojomis besiblaš-kanti liepsna. Toliau tamsiame medyje didelių išmi-rių reljefe oriai į Gedimino bokštą žvelgia Basanavičiaus profilis. Tai istorinis montažas, išreiškęs mūsų nepriklausomybės atstatymo momentą. Reljefo apačioje ties kanuolėmis rymo mūsų dar nebaigę savanoriai.

Stebiu virš dviejų šimtų Dagio kūrinių, išdėstytų Naujosios parapijos salėje. Jo skulptūros ir reljefai, persunkti turtinga tematika ir motyvų įvairumu, neleidžia paviršutiniškai gėrėtis, bet verčia susimąstyti ir analizuoti. Kaip spalvingos dekoracinės dėmės, tarp reljefų išstatyti jo paveikslai, kurie nėra pati stipriausioji Dagio kūrybos sritis, kaip jis tai ir pats pripažįsta. "Aš tapau ret karčiais poilsui, kad pajau-rinčiau savo dienas", pokalbio metu aiškina J. Dagys. Jis tapyboje mėgsta rudenį ir jo spalvas, todėl paveiksluose dominuoja gelsvi bei pernokusio žalumo persunkti tonai. Kai kurie paveikslai savo technika primena primitivizmą (amerikietiškos Grandma Moses) stilių. Jo teptuko linijos yra šykščios, be detalių išdirbimo. Jis mėgsta išryškinti kontūrus griežtomis juodomis linijomis.

Mane asmeniškai žavėjo reljefai stebino savo tema-

tikos gausumu. Skulptūroje dominuoja pasaulinės literatūros personažai. Patetiška Don Kichoto aukštoka stovykla, šykšti apimtimi, bet iškalbinga santūrių linijų sumoje, ar aistringa ir tragiška Sappho, atgyja medyje visame savo žmogiškame tragizme su sudužusiomis svajonėmis ir siekiais. Čia Dagys pastebi, kad nuo pat savo ankstyviausios jaunystės jis domėjosi pasauline literatūra ir net pats bandęs kurti Esas parašęs eilėraščių rinkinį, apie kurį neteko daugiau patirti.

Šalia pasaulinės literatūros personažų, gausu temų iš antikinės mitologijos ir bažnytinės istorijos. Kristaus kančia, krikščioniškos idėjos kartojasi tiek reljefuose, tiek skulptūroje. Ypatinkai Kristaus skulptūrose jo darbo detalės ribojasi bendru, plačiu užsi-mojimu, vengiant smulkių detalių. Tik iš palinkusių pečių (atleisk jiems, Viešpatie), iš išraiškingos delnų ir pirštų laikysenos trykšta mintis, nuostabiai dinamiška ir įtikinanti.

J. Dagys, kaip ir visi menininkai, negali atsipalaiduoti nuo savo tautinės tapatybės, išreikšdamas visuotines idėjas ir iškeldamas visuotines problemas per savo lietuviškos dvasios prizmę. Nuolat pasikartojantis Maironio kūrinių motyvai (Jūratė ir Kastytis, Saulė leido...) yra itin ryškūs. Tačiau jo lietuviškumas neriboja Dagio kūrinių ta prasme, kad jie būtų suprantami tik lietuviui. Gal tame ir glūdi jo kūrybinė jėga, kad, būdamas perdėm lietuvišku savo dvasioje, jis savo išraiškos formoje tampa universaliu. Gausiu ir lietuvių mitologijos motyvu, ypatingai įvairiose Eglės, šalčių karalienės variacijose. Lietuvos istorija reljefuose vaizduoja ne vien kovas, už mūsų tau-

Skulptorius Jokūbas Dagys savo studijoje.

tos laisvę, bet savo dramatiškumu išsina iš mūsų istorijos ribų ir tampa visuotinės laisvės šaukimu. Tik skulptoriaus didelis kanklių pamėgimas kai kuriuose reljefuose jau yra perdėm lietuviškas. "Kanklės man yra tapusios lietuviškumo simboliu", pareiškė man jis, sustojus ties keliais ant scenos išdėstytais reljefais, kuriuose atvaizduojamos kanklės ant kivių kelių, kanklės tarp vaidilučių... Portretiniai reljefai vaizduoja Gediminą su vienuoliu, skaitančią mergaitę, ponį su gėlėmis ir t.t. Bene ryškiausiai skulptorius yra pakrypęs į žmogiškosios būties problemų įkūnijimą medyje. Dramatiškas žmogaus vidaus išgyvenimų fiksavimas reiškiasi visoje skulptūroje ir reljefuose, naudojant plačią judesio variacijų skalę. Sustingusiame judėsy didelį vaidmenį vaidina rankų ir pečių linijos, "Aš mėgstu žmones ir arklius", pusiau juokais, pusiau rimtai sako Dagys. Jo žmonės gyvi, kenčiantys, subtilūs, savo kančioje neiešką pasigailėjimo, tik stojiškai priimą likimo naštą ir ją nešą oriai ir išdidžiai. Sustojusi ties nedideliu reljefu "Mano tėvas buvo karys", aš papras-toje jaunos, bet palinkusios nuo liūdėsio motinos figūroje, laikančios nedidelio berniuko ranką, mačiau trykstantį skausmą, paslėptą sustingusio veido bruožuose. Jos skausmą dar išryškino sunkiai mirties sąvoką suvokiančio vaiko pečių linija. O jo galvutė, meniškai išbalansuota, svyruoja tarp liūdėsio ir nežinios.

Dagio skulptūros stilius subtiliai balansuojasi tarp realizmo ir deformavimo. Jo skulptūros yra lyriškos, kai kur dramatiškai dinamiškos. Įdomu buvo susipažinti su Dagio darbo technika. Pastebėjus, kad naudoja-

mas įvairus medis, jis paaiškino, kad vartoja kedrą, eglę, pušį, ąžuolą ir gluosnį. Skulptūros būsimą pavidalą nulemia medžio stūobrio linijos ir išsišakojimai. Kedrą, eglę ir pušį, galutinai išbaigęs skaptuoti, perleidžia per ugnį, tuo būdu išgaudamas nepaprastai ryškius ir gražius ūgius. Po to skulptūra valoma su geležiniu šepečiu ir trinama aliejumi. Tuo būdu medis užkonservuojamas, apsaugomas nuo dulkių ir įgyja nepaprastai gražų žvilgėjimą. Kai kurie darbai, atlikti minkštesniais medyje, nulakuojami. ąžuolas yra labai kietas, todėl ir pats skaptavimo darbas sunkus. Reljefams lentoje pirma padaromas piešinys, paskui jo linijos sekamos atsargiai, nes, padarius neteislingą įpiovą, beveik negalima pataisyti.

Skulptorius Jokūbas Dagys, Lietuvoje baigęs meno

mokyklą, mokėsis pas Zikarą, Lietuvoje dalyvavo parodose ir užsienyje. Jis yra vienas iš nedaugelio mūsų menininkų, kurie pragyvena iš savo kūrybos. Atvykęs į Kanadą 1951 metais, jis kurį laiką dirbo pramonėje, tačiau nuo 1954 metų jau verčiasi kaip profesionalas skulptorius. Jis priklauso Kanados Skulptorių Sąjungai, ir Spalvos ir Formos Draugijai. Jo skulptūros buvo išstatytos Montrealio meno parodose. Taip pat dalyvauja su savo kūrinių Kanados Skulptorių Sąjungos parodose, Kanados Karališkoje Meno Akademijoje, Ontario Menininkų Sąjungoje ir eilėje Kanados muziejų. Jo kūrinių randami privačiose kolekcijose. Dr. Otto Schneid, Kanados įžymus menininkas ir meno istorikas, yra taip apie Dagį išsireiškęs: "Jo laimėjimas yra jo asmeni-

(Nukelta į 14 psl.)

Dar galima gauti!

R. SPALIO
ROMANAS

'Mergaitė iš geto'

366 psl., kainavęs 5 dol., didelį pasisekimą sulaukęs skaitytojuose, per trumpą laiką buvo išparduotas. Liko dar nedidelis kiekis su mažais rišyklos defektais ir be aplanko, parduodant po 3 dol. Užsakiusiems tuoj išsiųsime.

— — — — IŠKIRPTI — — — —

Siunčiu 3 dol. ir prašau atsiųsti man R. Spalio romaną "Mergaitė iš geto".

Pavardė ir vardas

Adresas

Vienas iš Dagio skulptūros darbų parodoje Clevelande.

Idomu buvo susipažinti su Dagio darbo technika. Pastebėjus, kad naudoja-

BALTIMORĖS LIETUVIAI

IŠ ALT S-GOS BALTIMORĖS SKYRIAUS VEIKLOS

Pirmutinis šiais metais Tautinės Sąjungos 8-tojo skyriaus susirinkimas įvyko vasario 26 d. Lietuvių Svetainės Gintaro kambary. Darbotvarkėje svarbiausias reikalas — naujos valdybos rinkimas. Tačiau jau išigalėjusiu įpročiu dalyviai lengvai "apsidirbo", paplojimu pasiskubindami patvirtinti senąją valdybą dar vieneriems metams. Tokia išeitis yra lengviausia, kai niekas nenori apsisunkinti — padirbėti valdyboje. Tad ir vėl pirmininkaus Vl. Bačanskas sekretoriaus B. Medelis, sk. išdą tvarkys Ant. Sajauskas. Nutarta išsiversti be ketvirtąjo valdybos nario — renginių vadovo, šias pareigas pavedant pagrindiniam valdybos trejetukui.

Lig šiol Baltimorės skyrius kasmet vis surengdavo po du kultūrinius vakarus vieną pavasarį, kitą rudenį. Šiomet pavasarinio koncerto atsisakyta, nes jis dažniausiai būna nuostolingas. Mat, laikotarpis nuo sausio pradžios ligi gegužės mėnesio būna įvairių kitų renginių susigrūdimas. Sėkmingesni būna tie rengėjai, kurie ką suruošia, kol dar esti vėsesnis oras.

Antrame susirinkime balandžio 22 d. perskaitytas Sąjungos bendraraštis Nr. 9 ir Lietuvių Fondo laiškas to fondo narių vardyno reikalui. Mūsų skyrius su 100 dol. įnašu yra taip pat Liet. Fondo narys. Šioje sueiboje svarbiausias klausimas buvo: dalyvavimas Baltimorės Lietuvių Dienų festivaly birželio 11-12 d. Mūsų narys ir kartu šio renginio nuolatinio komiteto narys Algim. Grintalis plačiau paaiškino apie šiais metais būsimas kai kurias naujoves. Pasirodymas rengiamas ne Hopkinso aikštėje, įprastoje vietoje, bet perkeliamas į Charles Center aikštę, taip pat miesto vidury. Patogesnė Hopkinsono aikštė užleista tuo pačiu laiku ruošiamam amerikiečių meno festivaliui.

Pernykščio lietuvių pasirodymo metu Alg. Grintalio sumanymu pastatytas Lietuvos kaimo namelis buvo dar nebaigtas, tik išorė. Šiomet lankytojai galės pamatyti, kaip atrodo ir jo vidus. Naujas dalykas — bus atskirais plakatais pavaizduojami didesniųjų Lietuvos miestų herbai. Daug vietos bus skiriama lietuviškai dailei. Šalia baltimoriečių taipgi dalyvaus Wa-

shingtono ir apylinkės liet. dailininkai ir mėgėjai su savo tapybos ir kitokiais meno darbais.

Nustatytas griežtesnis dėsnis: organizacija, kuri norės turėti užkandžių ar gėralų stalą, privalės paruošti ir tautodailės dalykų parodėlę. Tai daroma, kad pakiltų pasirodymo kultūrinis lygis, norima jį padaryti labiau panašų į meno festivalį, negu į liet. atlaidų kermošių.

Į Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos seimą gegužės 28-29 dienomis ketina vykti Vladas ir Vytautas Bačanskai, Birutė ir Bronius Gintvainiai. N. ir J. Rasteniai, dažni seimų dalyviai, dar nebuvo apsisprendę.

Skyriaus įtaigos — pageidavimai seimui bus paruošti raštu. Iš skyriaus išdėta paskirta seimo reikalams 50 dol. auka.

Vasaros metu numatoma suruošti skyriaus savybės gegužinė, kuri ketina susieti su narių A. ir J. Raškauskų išleistuvėmis. Jie keliai į Clevelandą, kur gyvena jų duktė su šeima.

Pasibaigus pasitarimui, kaip dabar jau visur įprasta, šiek tiek pasivažiinta. Lietuvių Svetainės šeimninkas skyriaus narys Jonas Gužauskas visuomet paslaugus bet kada ir bet kam paruošti užkandą. S. M.

• **Clevelando šv. Kazimiero lituanistinė mokykla** išleido moksleivių metraštį "Rytmečio žiedai" (1976 — 1977), kurį redagavo mokiniai Mirga Bankaitytė, Virginija Juodišiuotė, Rita Kazlauskaitė, Algis Miškinis ir Asta Puškoriūtė. Jiems padėjo mkt. Vida Augulytė. Nuotraukos Vlado Bacevičiaus ir mkt. Jono Vyšnionio. Viršeliai ir iliustracijos Virginijos Juodišiuotės, Mirgos Bankaitytės ir Astos Puškoriūtės. Leidinys 108 psl. ir gausiai iliustruotas. Kaina 1 dol. Galima užsisakyti pas mokyklos direktorę V. Augulytę, 17702 Crestland Rd., Cleveland, Ohio 44119.

Clevelande

(Atkelta iš 13 psl.)

ka ištikimybės ir originalumo sintezė; toks priėjimas prie skulptūros vertybių užsitarnauja, kad būtų pavadintas monumentaliniu".

Aš asmeniškai vertindama eilinio žiūrovo ir meno mylėtojo akimis, Dagio kūrybą, buvau giliai jos paliesta. Artima ir suprantama buvo "Bėglių" dvasinė būsena... Ir "Be namų" aidėjo skaudžiu praeities Odisėjų aidu. Lietuviškas šokis, Kristaus žvilgsnis, "Tragedija" ir "Žaizda Krūtinėje" lygiai ir aštrus "Neliesk", aidėjo gilaus humanizmo tonais, rasdami tą patį atgarsį žiūrovo, kaip ir paties skulptoriaus dvasioje.

Dagio kūrinių parodą Clevelande organizavo D.L.K. Birutės Draugijos Clevelando skyrius, vadovaujamas V. Nagevičienės. Birutinių Clevelande dažnai reiškiasi tiek kultūrinėje, tiek lietuviškosios propagandos srityje amerikiečių tarpe. Šalia pirmininkės, į valdybą

įeina Izabelė Jonaitienė, Aldona Bartuškienė, Jadvyga Budrienė ir Stefanija Stasienė. Nėra abejonės, kad darbščioms birutininėms tiek pats skulptorius, tiek Clevelando meno mylėtojai už tą parodą yra giliai dėkingi.

• Taisau TV, radijo, stereo ir įvairius kitus elektrinius namų ruošos įrankius. Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai. Skambinti Ignui Berzinskui telefonu: 531-2568.

• **Lietuvių grožio salonas SILVER SHEAR** — Hair, Fashion, 687 East 185 St., Cleveland, Ohio 44119. tel.: 486-4240.

JEI JUMS REIKIA UZDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR PAŠALINTI VARVĖJIMĄ, KREIPKITĖS Į

LATVIAN ROOFING

Telefonas (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SĄŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, įmonėms, krautuvėms.

Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

GUARANTEED guardian memorials

Monuments FOR MEMORY

Euclid MEMORIALS

455 East 200th Street • Euclid, Ohio • Phone: 481-5700

CLEVELANDE IR APYLINKSE

• ALT S-gos Clevelando skyriaus narių susirinkimas įvyks gegužės 20 d., penktadienį, 7:30 val. vak. Lietuvių Namų apatinėje salėje. Skyriaus valdyba kviečia visus narius atsilankyti. Bus renkami atstovai į ALT S-gos seimą ir aptarti kiti svarbūs reikalai.

• Už a. a. Romo Kalantos vėlę pamaldos bus atnašaujamos gegužės 13 d. 7:30 v. v. D. M. N. P. parapijos bažnyčioje. ALT Clevelando skyriaus valdyba kviečia visas organizacijas ir lietuviškąją visuomenę kuo gausčiau dalyvauti.

• LKVS "Ramovė" Clevelando skyriaus metinis narių susirinkimas įvyks š. m. gegužės 15 d. 3 val. p. p. Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

Darbotvarkėje: Valdybos metinės veiklos ir kontrolės komisijos pranešimai. Naujos valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai. Skyriaus valdyba visus narius maloniai kviečia susirinkime dalyvauti.

PABAIGTUVĖS

Clevelando šv. Kazimieros lituanistinės mokslo metų mokslo metų pabaigimas įvyks sekmadienį, gegužės 22 d., šia tvarka:

9:45 val. ryto — iškilmės prie paminklo DMNP bažnyčios aikštėje.

10 val. — pamaldos.

11:30 — iškilmingas aktas parapijos salėje.

Tuoju po akto — vaišės.

Visi lietuviai kviečiami šioje šventėje dalyvauti ir savo atsilankymu parodyti jaunimui, kad jų pastangos yra vertinamos.

• Taisau TV, radijo, stereo ir įvairius kitus elektrinius namų ruošos įrankius. Tel. 531-2568. (18-21)

Iškilmingos šv. Mišios

už

ROMĄ KALANTĄ

penkmečio proga

gegužės mėn. 13 d. 7 val. vak.

Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos

parapijos bažnyčioje.

• Kripavičių šeima perėmė prekybos namus Patria, 794 East 185th Street, Clevelande. Čia didelis pasirinkimas aukščiausios kokybės maisto produktų, o taip pat įvairius dovanų skyrius. Prašome apsilankyti.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

• GEGUŽĖS 14-15 D. Skautių Seserijos sąskrydis.

• GEGUŽĖS 22 D. Šv. Kazimiero liet. mokyklos mokslo metų užbaigimas.

• GEGUŽĖS 22 D. Pedagoginių Lituanistikos Kursų rengiamas O. V. Milašiaus minėjimas.

• GEGUŽĖS 27, 28 IR 29 D. Pasaulio Lietuvių Gyvytojų Sąjungos suvažiavimas.

• BIRŽELIO 5 D. Pedagoginių Lituanistikos Kursų mokslo metų pabaiga.

• BIRŽELIO 12 D. Onos Mikulskienės kanklių muzikos studijos mokinių rečitalis Lietuvių Namų salėje.

• BIRŽELIO 19 D. Pensinin Klubo Joninių gegužinė prie ežero.

• BIRŽELIO 26 D. Kar. Juozapavičiaus šaulių kuopos gegužinė prie ežero.

• LIEPOS 17 D. Dirvai paremti gegužinė. Rengia ALT S-gos Clevelando skyrius.

• LIEPOS 24 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• RUGSĖJO 10 D. Tautos šventės minėjimas. Rengia LB Clevelando Apylinkės Valdyba.

• RUGSĖJO 24 D. Antro kaimo spektaklis. Rengia Lithuanian Civic Club.

• SPALIO 22-23 D. Baltuojo kūrinių paroda Dievo Motinos Nuolatinės Pagalbos parapijos salėje. Rengia Korp! Giedra.

• LAPKRIČIO 12-13 D. Lietuvių Dienos Clevelande. Ruošia LB Clevelando Apylinkė.

Vysk. J. A. Hickey šv. Jurgio bažnyčioje sveikina su jaunimu. V. Bacevičiaus nuotr.

Clevelande lankėsi Rev. Michael Bourdeaux, kuris rašo knygą apie Lietuvoje vykstančius persekiojimus. Jo pasiklausti į Naujosios parapijos salę buvo susirinkę gausūs būrys lietuvių. Nuotraukoj po paskaitos draugiškame pašnekesy inž. P. J. Nasvytis, I. Bublienė, rev. M. Bourdeaux ir J. Stempužis.

V. Bacevičiaus nuotr.

1977 METŲ DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščių įteikti data: 1977 metų birželio 15 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėlė ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridedamo voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėsti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 600 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

• APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį, tel. 531-2211.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

DRAUDIMAS

Jums ir Jūsų Šeimai

KĘSTUTIS GAIDŽIŪNAS
28801 Lake Shore Boulevard
Willowick, Ohio 44094
Off. 943-1202 Res. 731-1078

WANTED EXPERIENCED
HAM BONERS
Salary 7.31 1/2 per hour. Plenty of overtime. Steady work, union shop & benefits.
Call Mr. HENRY BRAUN
HENRY KAST INC.
7936 COOPER AVE.
GLENDALE, N. Y. 11227
212-894-5650

(13-19)

LIETUVIŲ SKAUTIJA KVIEČIA VISUS Į

"MILŽINŲ PAUNKSNE"

VAKARĄ SU ŠIŲ DIENIŲ MILŽINU
BERNARDU BRAZDŽIONIU

Muzikos kūrinius atlieka

ČIURLIONIO ANSAMBLIO KANKLININKĖS,
vad. ONOS MIKULSKIENĖS

PO KONCERTO VAIŠĖS VISIEMS ATILANKIUSIEMS.

1977 m. gegužės 14 d., šeštadienį, 8 val. vak.

DIEVO MOTINOS NUOLATINĖS PAGALBOS

PARAPIJOS SALĖJE,

18022 NEFF ROAD, CLEVELAND, OHIO

Kaina: \$3.00.

Bilietus platina Roma Tatarūnienė, tel.: 531-5924 ir Clevelando Skautija.

DIRVA

• Dr. K. Valiūnas, po operacijos pasveikęs, vėl pradėjo eiti Vliko pirm. pareigas.

jone surinko 3,072 balsus, kai jo oponentas demokratas adv. Leslie Seelingson tik 1,571 balsus.

Gimęs Lietuvoje, pradžios mokyklą lankė Vokietijoje. Po to, kartu su tėveliais, atsikėlė į Grand Rapids, Michigan, kur baigė gimnaziją. Mechanikos inžinieriaus mokslą baigė Michigano Universitete, Ann Arbor. Čia jis įsigijo ir Magistro laipsnį. Business Administration mokslą studijavo Harvard Universitete, Bostone, kur įsigijo Magistro laipsnį. Šiuo metu Liudas Seniūnas eina atsakingas skyriaus vedėjo pareigas Fordo bendrovėje.

• Liudas Seniūnas, balandžio 11 d., Ann Arbor, Michigan, kurio gyventojų skaičius yra virš 100,000, buvo prisaikdintas kaip naujas to miesto tarybos narys. Tai pirmutinis ateivių lietuvis, laimėjęs viešuosius rinkimus. Michigano valstijoje.

Liudas Seniūnas, respublikonų kandidatas, savo ra-

• Elena Strasevičienė, gyv. Chicagoje, savo vyro Stasio gimtadienio proga užprenumeravo Dirvą, sakydama, kad geresnės dovanos negalėjusi rasti. Dirva jiems abiem patinka, nes yra pilna naujausių ir geriausių žinių, daug įdomių straipsnių. Ji linki leidėjams ir redakcijai sėkmės ir ištvermės šiame darbe.

A. A.

EUGENIJUI KRIAUCĖLIŪNUI

mirus, p. IRENAI ir dr. LEONUI KRIAUCĖLIŪNAMS nuoširdžią užuojautą reiškia

Ada ir Pranas
S u t k a i

Mielam bičiuliui

A. A.

KAZIUI KASAKAIČIUI

mirus, jo seseriai ONAI NAKIENEI su vyru, seseriai MARYTEI, broliui JURGIUI ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

V. ir M. Meiliūnai

Žalgirio šaulių kuopos Clevelande, vėliavos mecenatui ir krikšto tėvui

A. t A.

JONUI PODERIUI

mirus, jo žmonai ADELEI PODERIENEI ir giminėm reiškiamo užuojautą ir kartu liūdime

Žalgirio šaulių Kuopa
Clevelande

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS
PHILADELPHIJOS SKYRIUS MALONIAI KVIEČIA VISUS Į

BANKETA,

1977 M. GEGUŽĖS MĖN. 28 D. 8 VAL. VAK.

SHERATON HOTEL, 1725 J. F. KENNEDY BLVD.,
PHILADELPHIA, PA.

Šilta vakarienė, kokteiliai, šokiai grojant NEO-LITHUANIA orkestrui iš Chicagos ir dainininkė IRENA MAŽEIKAITĖ. (V. Stankienei dėl susidėjusių aplinkybių negalint dalyvauti).

Ši jauna dainininkė labai pritampa prie garsaus Neo-Lithuanų orkestro.

ALT S-gos seimo proga bus svečių iš kitų kolonijų, tai sutiksime pažįstamų ir draugų Automobilius galima pastatyti viešbučio garaže ar greta esančioje aikštėje.

Bilietus prašome užsisakyti iki š. m. gegužės mėn. 22 d. pas: A. Jonį, V. Matonį, P. Didelį, V. Gruzdį ar P. Mitalą.

ĮĖJIMAS 15 DOL., JAUNIMUI TIK Į ŠOKIUS — 5 DOL.

Laukiame Jūsų

ALT S-GOS PHILADELPHIJOS
SKYRIAUS VALDYBA

Muz. A. KAČANAUSKAS
mirė gegužės 9 d. vakare
New Yorke.

PATIKSLINIMAS

Dirvoje nr. 18 aprašyme apie pasiruošimus ALGS seimui, padaryta keleta klaidų: Sąjungai vadovauja ne Juozas, bet dr. Jurgis Balčiūnas ir Medicinos redaktoriai buvo dr. H. Armanas.

LŽS CENTRO VALDYBA BUS LOS ANGELES MIESTE

Balandžio 29 d. pas K. Karužą įvyko darbingas ir darnus Lietuvių žurnalistų Sąjungos Los Angeles skyriaus narių susirinkimas. Nariai buvo sukviesti organizaciniais reikalais aptarti. Per skyriaus valdybos rinkimus, kadencijos pabaigos sulaukę nariai, buvo perrinkti toms pat pareigoms. Perrinktas skyriaus pirmininkas prof. Jonas Kuprionis ir išdininkas Kazys Karuža. Skyriaus sekretorė Rūta Kleva Vidžiūnienė. Skyriui priklauso apie 30 narių. Kaip kurie aktyviai dirbą spaudoje asmenys betarpiai priklauso Centro Valdybai Chicagoje ir Los Angeles skyriaus veikloje nedalyvauja.

Lietuvių žurnalistų Sąjungos Centro valdyba Chicagoje, baigdama savo kadenciją, siekdama rotaciniu būdu įtraukti į Sąjungos veiklą lokalius skyrius, pasiūlė Los Angeles skyriui patiekti kandidatų į Centro Valdybą ir tą valdybą įkurdinti Los Angeles mieste.

Tėdiskutavus, nutarta L. Ž. Sąjungos Centro valdybos pasiūlymą priimti. Su-

darant kandidatų sąrašą skyriaus nariai bus paklausti, kas sutinka kandidatuoti.

Antroje posėdžio dalyje buvo nagrinėti renginių projektai, kuriuos skyrius galėtų įvykdyti. Rengiamo Spaudos baltos komiteto pirmininku pakviestas rež. Juozas Kaributas. Nutarta neatsisakyti nuo žurnalistų vakaronių. Prie jų pridėti paskaitų, diskusijų simpoziumų renginius kultūrinėmis bei politinėmis temomis.

Skyriaus išdininkas K. Karuža posėdžio dalyvius pavaišino kava ir pyragais. (n)

OWNER OPERATOR & BROKERS

Pull co. van; permanent lease; full union benefits; all permit and taxes paid; tandem cabover sleeper equipment required and must meet legal length with 45' trailers; need immediately. Call B & L Motor Freight (12-21) 1-614-349-7715.

OPPORTUNITY FOR
PROFESSIONAL HELP
For 126 Bed General Hospital
RN SUPERVISOR
11 P. M. — 7 A. M. SHIFT
Salary commensurate with experience & ability.

ALSO
REGISTERED NURSES
FOR ALL SERVICES AND SHIFTS.
ESPECIALLY
FOR 3-11 & 11-7 SHIFT.
REGISTERED NURSES FOR
I.C.U. & C.C.U. 3-11 SHIFT.
Good starting salary, liberal personnel policies and fringe benefits. Living quarters available.
APPLY CALL OR WRITE TO
PERSONNEL DIRECTOR
BECKLEY HOSPITAL INC.
1007 S. OAKWOOD AVE.
BECKLEY, W. VA. 25807
304-252-6437 (11-20)

IMMEDIATE OPENINGS FOR
JOURNEYMEN
TUBE MILL OPERATOR
Immediate requirement on second shift for experienced tube mill operator. Must be able to set up and operate Yoder M-2 mill or equivalent. Several years of experience required as operator.

ALSO
TOOL AND DIE MAKERS
Must be able to set up work from blue prints and close tolerance. Good wages, working condition, and benefits. Qualified applicants write to:
HUFFMAN
MANUFACTURING CO.
P. O. BOX 318
CELINA, OHIO 45822
An Equal Opportunity Employer (12-21)

A. A.

VLADUI MINGĖLAI

po sunkios ligos iškeliavusiam amžinam poilsiui, giliai užjaučiame liūdesio valandoje likusius žmoną LIDIJĄ, dukrą LIUCIJĄ, sūnų ŠARŪNĄ, jų šeimas ir kitas gimines bei artimuosius

Stasė ir Stasys
Šimoliūnai

ir

Joana, Jonas ir Rimgaudas
Švobos

Šauliui, rašytojui ir žurnalistui

A. A.

VLADUI MINGĖLAI

mirus, jo žmonai LIDIJAI ir vaikams reiškiamo gilią užuojautą

Dr. K. ir O. PAUTIENIAI